

НОРН ТЕМНИШБОРСКИ ВЕСНИК

ГОДИНА 3 (23/8) БРОЈ 10 (1420/115)

ДЕЦЕМБАР 2015.

ЧАСОПИС СРБА У РУМУНИЈИ

ПОКЛОН
ВОДИЧ БР.1
"Србија од А до Ш"

ИНТЕРВЈУ

Мирослав Лазански:
Србија између Истока и Запада (2)

ДАНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ

Савез Срба у Румунији

1989.

1996.

1991.

1990.

1994.

1995.

25 година

Експерти у кривди

пише:

др Рајко Корња

Уз тек неку споредну кратку вест и без дужих новинских текстова и коментара у Хагу се одвија суђење Караџићу и Младићу. Нема више оне медијске халабуке као некада. Тихо и медијски готово не приметно, двојица бивших српских лидера из Босне бране се од оптужби за геноцид. Једино што се ових дана у медијима појавило на поненуту тему јесте вест да ће Караџићу пресуда бити изречена у марту следеће године, а генералу у новембру 2017. Ако преживе до тада. Како ствари стоје, Младић вероватно неће, јер је у Шевенинген дошао са кофером лекова и са дијагнозом човека који је преживео три мождана удара, а по неким проценама пола мозга више му није у функцији. Подуг је списак Срба који нису доживели хашку пресуду. Слободан Милошевић је умро 2006. у ћелији, званично, од последица инфаркта, генерали Ђукић и Талић су преминули убрзо пошто су били пуштени на привремену слободу, Докмановић и Бабић су се убили у својим

собама, генерал Гверо је преминуо пре две године од последица ампутације ноге, а Шешељ је како је познато, у затвору оболео од рака. Чудан сплет околности. Нисам нигде прочитао да је неки Хрват тешко оболео или умро у хашком затвору. Шта рећи о пресудама? Излишно је писати о томе. Преко 800 година затвора за Србе и тек понека пресуда за муслимане и Хрвате. Запрепашћујуће. Неколико осуђених хрватских генерала добили су минималне казне, а Норац, који је добио „читавих“ 7 година затвора за операцију „Медачки џеп“, се у току свог чудног издржавања затворске казне оженио, постао отац и изградио кућу.

То што су осудили Готовину и Маркача на 24 односно 18 година робије због злочина у „Олуји“, не рачуна се, јер су их касније лако и брзо ослободили. Не узима се у обзир ни то што је Шешељ чамео у Шевенингену читавих 11 година без пресуде. Тренутно се поново суди и Јовици Станишићу и Франку Симатовићу јер хашки експерти у правди и кривди нису успели да их „из прве“ осуде, а ослободити неког са српске стране тако лако, није у стилу хашког тужитељства.

У ОВОМ БРОЈУ

СТР.6

ЧЕТВРТ ВЕКА
ПОД СРПСКИМ ЗНАКОМ

СТР.16

СРБИ У СЛОВАЧКОЈ
МАЛОБРОЈНИ И УЈЕДИЊЕНИ

СТР.10

ИНТЕРВЈУ МИРОСЛАВ ЛАЗАНСКИ
СРБИЈА ИЗМЕЂУ ИСТОКА И ЗАПАДА (2)

СТР.36

“РУМУНСКО ПРОЛЕЋЕ”
УСРЕД ЗИМЕ

СТР.14

УКУСИ СРБИЈЕ У СВЕТУ

СТР.40

ИМА ЛИ ЈОШ
НЕКОГА ТАМО?

НОВИ
ТЕМИШВАРСКИ
ВЕСНИК

ТРОМЕСЕЧНИК СРБА У РУМУНИЈИ

издавач: Савез Срба у Румунији, коиздавач: Српско-румунски центар за развој, часопис излази уз помоћ Департамента за међуетничке односе при Влади Румуније. Први број “Темешварског весника” штампан је новембра 1934. године у Темешвару, оснивач листа и први главни и одговорни уредник био је Милутин Манојловић и излазио је све до 7. јула 1947. Новембра 2008. појавио се први број недељника “Нови темешварски весник” чији је издавач био Српско-румунски центар за развој, а главни и одговорни уредник Рајко Корња.

Главни и одговорни уредник тромесечника: Рајко Корња, уредник: Горан Гога Пантин

Адреса редакције: Timisoara, str. Mangalia nr. 29, tel/fax:+40256 491 754, e-mail: novi.temisvarski.vesnik@yahoo.com

Noul Mesager de Timisoara

ISSN - 1844-9123

Правну одговорност за садржај објављених текстова носе аутори. Уредништво не сноси одговорност за ненамерне и штампарске грешке.

Друга недеља „Дана

у Владичанском двору пројекцијом једног веома интересантног документарно-анимираног филма. Реч је о получасовном остварењу „Михајло Идворски Пупин – Пут ка светлости“ чији је аутор Сава Сајко и који прати животни пут великог српског научника.

филма из града на Бегеју.
Два дана касније, у галерији
„Бастион“ одржан је сајам

српске културе“ је отпочела

Уследило је вече духовне

музике у Саборној цркви где су пет хора показала умеће: Кикиндско певачко друштво „Корнелије Станковић“, диригент Ева Француски, Хор „Сantemus Banatum“ из Темишвара, диригент Јоан Хорват, Хор Св. пророка Илије из Мачката, диригент Зоран Жупић и панчевачко српско црквено певачко друштво, диригент Вера Царина и наш мешовити хор Саборне цркве под управом Јоце Бугарског.

Трећа недеља манифестације била је посвећена српској народној песми и игри, те је у Дому

студената АКУД „Младост“ прославило одличним концертом Аранђеловдан. Пред препуном салом наступали су од најмлађих полазника школице фолклора и припремне групе до садашњих чланова нашег познатог ансамбла уз музичку пратњу народног оркестра.

„Тамбураши банатске равнице“ су отворили четврту недељу „Дана српске културе“ изванредним концертом у дворани „Капитол“. Наступили су Народни оркестар ансамбла „Вила“ из Новог Сада, Народни оркестар АКУД „Младост“, Тамбурашки оркестар „Батини Бећари“ из Великог Семиклуша и Тамбурашки оркестар „Златна Суза“ из Дињаша, који су пратили и вокалне солисте Љубомира Петрова, Зорана Радића, Мирјану Галетин,

Сенаду Стојанов, Јасмину Фењац и Душка Бељина.

Савез је том приликом уручио захвалнице за

допринос очувању и развијању тамбурашке традиције доајенима наше тамбурашке музике: Теодору Бати Рајчићу, Лази Кнежевићу и Лази Поморишцу.

Дан касније у салону „Вега“ темишварског Бастиона отворена је ликовна изложба

српских уметника из Србије и Румуније, који су се окупили летос на базјашкој колонији, али и најновије слике Дане Петков.

Само дан касније, у

Мултифункционалној сали Тимишког жупанијског савета одржана је представа „Зона Замфирова“ рађена по роману Стевана Сремца. Представу, апсолутну премијеру, припремила је Јања Димитријевић, лектор за српски језик на Западном универзитету у Темишвару, а глумили су били студенти српског одсека.

Српски позоришни

студио из Темишвара одиграо је у децјем позоришту „Мерлин“ представу „Дон Жуан из Леушића“, монодраму Борислава Атанацковића, а закључни догађај „Дана српске културе“ била је прослава 45 година активности позоришне

дружине „Талија“. Сјајно замишљено позоришно вече је окупило све генерације наших глумаца аматера уз одличну представу и тематску изложбу фотографија.

Почетком овог месеца су и у Решици одржани „Дани српске културе“ филмском пројекцијом, промоцијом књига, изложбом слика и позоришном представом.

Рајко Корња

пише:
др Рајко Корња

Јубилеј Савеза

ЧЕТВРТ ВЕКА ПОД СРПСКИМ ЗНАКОМ

Савез је ове године испунио 25 година постојања. Не знам да ли ће се то обележити, али знам да ће ускоро бити приказан документарни филм о нашој организацији, пројекат на коме моја маленкост већ неко време ради. Током документације, прелистао сам читаву колекцију „Наше речи“, прочитао све књиге о Савезу које је покојни чика Љуба написао и прегледао све ВХС касете које је сачувао у његовом подруму професор Радан као и снимке колеге Обрадова. Могу једино рећи да ми се пред очима одвијао веома занимљив временплов. Људи, изјаве, догађаји, молбе, захтеви, полемике, тежње. Избледеле слике и изгужвани снимци су ме одвели у неки давни период

ентузијазма, воље и хтења. Осим дилеме како упакovati 25 година у 25 минута филма, још једна мисао ми није давала мира, а то је одговор на питање: Шта би са нама Србима било да нема Савеза?

Збогом „Младости“

Као новинару, прво су ми мисли отишле ка недељнику „Наша реч“ и закључак је био поражавајући. Без Савеза, „Наша реч“ би се једноставно угасила већ негде средином деведесетих.

Верујем да без Савеза не би могло да опстане ни АКУД „Младост“. Покушавам да мислим позитивно, па кажем

себи да би можда друштво и опстало, јер младих који воле српску песму и игру још увек има. Питање је међутим, како би оно функционисало? Сумњам да би из буџета Општине или Тимишке жупаније одвајали новац за ово наше друштво. А и да јесу, било би то тек да се не може рећи да не дају. Упркос томе, оптимизам и упорност ме нису напуштале. Претпоставио сам онда да би студенти наплаћивали улазнице за своје представе, али би то могло једва да покрије трошкове изнајмљивања сале и у најбољем случају путне трошкове за једно или два гостовања годишње до Арада или Решице. На то би се свела „Младост“ без Савеза, ако би опстала и ако би било публике.

КОПАОНИК

ПУНО СНЕГА И ЈОШ ВИШЕ ЗАБАВЕ

Копаоник - најлепша и највиша планина у Србији, са Панчићевим врхом на 2.017 метара, због својих природних ресурса, највећи део Копаоника је проглашен заштићеним подручјем под именом Национални парк Копаоник.

Планина има око 200 сунчаних дана годишње и око 160 дана под снегом.

Скијашка сезона траје и дуже, јер је преко 97% скијашких терена покривено системом за вештачко оснежавање. Копаоник је једно од најбољих скијалишта у источној Европи. Са 55 километара алпских скијашких стаза, 12 км нордијских скијашких стаза, као и укупног капацитета жичара и ски лифтова од 34.000 скијаша на сат, Копаоник нуди велике могућности и максималну удобност за скијаше свих узраста. Скијашке стазе су добро припремљене. Британски Телеграф сврстао је Копаоник међу 10 најбољих скијалишта у источној Европи са неким од

најбољих почетничких и терена ниже до средње тежине. Модерне жичаре и ски-лифтови провешће вас кроз предео залеђених борова до 2.000 метара високих врхова планине. Одавде, 55 км добро одржаваних стаза меандрира назад низ планину и обезбеђује

покретном стазом и каруселом што омогућава да много лакше науче основе овог предивног спорта.

За нешто искусније скијаше, припремљено је доста стаза за усавршавање. Експерти су ограничени на неколико кратких, оштрих

стрмина које нису увек отворене раније у сезони, а за оне који воле активности које укључују више адреналина, Копаоник нуди ноћно скијање, боб на шинама, zip-line и тубинг током целе године.

Поред стаза за алпско и нордијско скијање, на врху Гобеља предвиђена је и стаза за скијање слободним стилем. У Ски центру Копаоник налази се и Snow

Park, Спортска долина у којој се организују бројна национална и међународна такмичења.

Насеље нема једно седиште, то је више скуп појединачних хотела, од којих се неки пријатно истичу, окружени шумом са продавницама, ресторанима и

широке стазе међу дрворедима, где је промена смера пре опција него неопходност за контролу брзине.

За млађе скијаше и почетнике организован је, такозвани „ски вртић“ са

баровима раштрканим окол^о. Посетиоци Копаоника углавном долазе из других балканских земаља.

Ноћни живот Копаоника је такође нешто што морате да пробате, нарочито ако сте

млади. Велики број ресторана, кафића, ноћних барова обезбедиће вам пријатан завршетак напорног дана на снегу.

Ако сте на Копаонику, моћи ћете да посетите велики број културно-историјских споменика и природних и других атракција.

Одмах испод Панчићевог врха, налази се видиковац Небеске столице на надморској висини од 1800 м. На овој локацији, којој је име дао Војвода Живојин Мишић,

налазе се остаци цркве Светог Прокопија, заштитника рудара, а још се у античким и средњовековним изворима помиње рударски потенцијал ове планине.

Панчићев маузолеј се налази на Панчићевом врху. Име је добио по чувеном српском ботаничару Јосифу Панчићу и први је споменик

који је изграђен на некој планини у Србији. Велико Метође је храм из осмог века и посвећен је Методију олимпском. Римљани су саградили цркву у камену, а налази се у стени, која личи на

малу пећину, на 1450 метара надморске висине. Јеловарник је други највиши водопад у Србији висок 71м са три каскаде. Налази се на

надморској висини од око 1500 метара, 2,5 километра источно од Панчићевог врха. Обелиск је четворострана пирамида, са "вратима" на све четири стране. Обелиск се налази на ивици бившег рудника угља.

Козје стене су оштри гребен на северу Јадовника, чија североисточна страна урања у Самоковску долину реке, изнад које се уздижу врло

атрактивне стене по којима је овај локалитет и добио име. У близини села Лисине, у подножју Копаоника, налази се водопад на реци Барска. Пут до водопада је прилично неприступачан, али за оне који воле природне атракције, изузетно је привлачан. Поред тога, на Копаонику можете посетити природне резервате и одмаралишта у којима можете потпуно уживати.

На 25 км од врха планине налази се Јошаничка Бања која је смештена у подножју Копаоника на 550 м. Често је

називају Зеленим вратима Копаоника. Геотермални минерални извори спадају међу најтоплије у Србији, а претпоставља се да је лековитост бањске воде била позната још у доба Римљана.

Туристи који дођу на Копаоник, често посећују средњовековне манастире који се налазе у његовој околини: Студеница, Градац, Стара и Нова Павлица, Ђурђеви Ступови, Стари град Рас, Сопотани и Петрова црква.

Ако волите живот, ако волите природу и желите да се повежете са њом да направите потпуно нови почетак, волећете Копаоник управо онако како Копаоник воли вас!

Милена Рашковић

СРБИЈА ИЗМЕЂУ ИСТОКА И ЗАПАДА (2)

Угледни коментатор "Политике" чије мишљење се поштује од Вашингтона до Москве, говори за НТВ о антиракетном штиту, о позицији наше земље, о садашњој кризи, о могућим сценаријима нуклеарног рата, али и о српској заједници у Румунији

Како видите антиракетни штит у Европи?

Постављање антиракетне одбране је планирана америчка акција постављања ракета средњег домета на територију Европе. То војну ситуацију чини врло компликовану. Оно што је фасцинантно јесте да нико у Европи, од новинара, није написао никада ниједан текст да доведе у питање физичке законе. Ако су антиракетне инсталиране или биће инсталиране у Румунији и Пољској против северно-корејских ракета, ја се питам слободно, а питао сам се пар пута у новинама и на

телевизији, од када то Корејанци желе да нападну Америку преко територије Кине, Русије и Европе? Они све ракете које лансирају, раде то преко Јапана у правцу Аљаске, на Пацифик. Нико неће да гађа Европу или Америку, тиме што ће повредити ваздушни простор Кине или Русије, јер ће они да им оборе све те ракете.

Поменули сте војну базу у Девеселуу...

Наши пријатељи из Румуније нису ни свесни да је одлука Румуније да се на њеној територији инсталира антиракетни штит врло опасна и та база у Девеселуу нема логике. Она нема никакве физичке логике, чуди ме да ниједан професор физике у Румунији није поставио то питање. Нема логике ни за иранске ракете. Прво што Иранци немају ракете тог домета у овом часу, а друго ако је у питању иранска ракета, зашто се не постави антиракетни штит у Саудијској Арабији? То је много ближе да се уради у Турској или у Израелу. Зашто у Румунији? Зато да би се, офанзивни ракетни систем Руске федерације девастирао у старту. Зато за базе нису

случајно изабране Румунија и Пољска. Управо те две локације које држе у стању стартне неспособности комплетан руски офанзивни ракетни систем превентивног удара или другог удара.

Како то изгледа конкретно?

Покушаћу да вам то технички прикажем и објасним. Свака нуклеарна сила, и Русија и Америка, има тријаду. Тријада значи: авиони са атомским наоружањем, подморнице и копнени системи базирања. Подморнице мање-више се лакше лоцирају. Ако су близу противничких обала, бомбардери се исто лако обарају. Највећи проблем јесу интерконтиненталне ракете у силосима или на покретним рампама. Рачуна се да ако те ракете лете северном путањом преко Северног пола, то је најкраћи пут између Америке и Европе, односно између Русије и Америке. Ко путује авионом за Њујорк зна да се лети на северу између 25 и 30 минута.

Како би се одвијала нуклеарна апокалипса?

Када Американци или Руси испале ракету, сателиту у свемиру је потребно два до три минута да лоцира испалене ракете, да установи да ли је та ракета лажна или има праву бојеву главу, да ли је дошло до техничке грешке и случајног лансирања или је реч о стварном нападу. Следећа

2-3 минута треба сателитима и сензорским системима да установе путању куда иде ракета и који је циљ те ракете.

Свака нуклеарна сила, дакле и Русија и Америка, имају тријаду. Тријада то значи, авиони са атомским наоружањем, подморнице и копнени системи базирања. Подморнице мање-више се лакше лоцирају.

То је врло тешко данас зато што имате те тзв. МАРВ и МИРВ бојеве главе, које из једне бојеве главе ракете створе 10 самосталних бојевих глава и свака од њих има сопствен циљ, па једна ракета може, америчка

или руска, да гађа 10 градова једних или других. Значи, треба им 5-6 минута да све то установе. Затим, председнику Америке или председнику

Русије, потребна су 4 до 5 минута, да донесу одлуку. Зато можете видети оне генерале који су увек на пет метара од председника Путина или америчког председника, генерали који носе оно коферче. То је коферче са шифрама за нуклеарни рат. Значи, ако он у року од 5 до 6 минута не донесе одлуку за удар, они су изгубљени. Зато, док председник донесе одлуку и док се цели систем стави у погон, док дође до јединица, док се ракете активирају, противничке су већ дошле и разрушиле све.

Да ли се садашња ситуација може упоредити са Кубанском кризом од пре пола века?

Рекао сам већ да је ово постављење ракета у Румунији и Пољској веома опасно, јер је то реприза кубанске кризе. Џон Кенеди је својевремено био у праву кад је

блокирао Кубу, '61. године у време велике ракетне кризе у октобру. Зашто? Зато што су Руси, Совјети тад, поставили ракете које лете до Вашингтона и Њујорка за 4 до 5 минута и Америка није имала времена за одлуку и контраудар у случају да Русија лансира те ракете.

Кенеди је тада рекао: „Или мичете те ракете, или идемо у блокаду и рат“.

Свет је тад био на ивици нуклеарне катастрофе...

Исто то се сад дешава са овим потезима типа Румунија и Пољска. Они кажу да ће поставити у Девеселуу антиракете које нису офанзивне. Те антиракете су

контејнерског типа и оне се могу заменити у року 10-15 минута са офанзивним ракетама које гађају руске градове и лете до руских градова. Треба им 5 минута до Москве, а Русима не остаје довољно времена за одлуку, за контраудар. Чак и да нису офанзивне ракете, оне могу да обарају руске нуклеарне ракете у почетној фази, тј. одмах по по испаливању.

Уколико би Американци први извршили нуклеарни удар својим ракетама из Америке, а Руси извршили одмах контраудар, Американци тај контраудар могу поменути ракетама да зауставе. Цела формула је у томе што ми обично као лаици кажемо, па ко о томе размишља кад и једни и други могу да убију атомским оружјем 10-15 пута... Није баш тако. И једни и други се спремају да преживе нуклеарну апокалипсу, имате

целу систему градова под земљом, цела америчка елита већ зна своја места под земљом у случају нуклеарног рата. Друго, војни теоретичари праве оваку процену, ови лансирају 100 ракета, можда од тих 100, двадесет неће полетети, деси се квар. Можда од тих 100, десет неће ни погодити циљ,

сматрају да је нуклеарни рат могућ. Нажалост, нуклеарни рат је опција о којој и једни и други размишљају. Зато ће ова ситуација око Украјине бити врло опасна. База у Девеселуу ће ускоро бити активна, ако није већ активна. Руси су рекли да је та база легитимни циљ руског нуклеарног удара. Они су већ поставили ракете

„Искандер“ на Криму, које покривају пола румунске обале. Поставили су Руси ракете „Искандер“ и у Калининградској области. Ракета од Калининграда до Варшаве лети 2 минута и 27 секунди, па браћо Пољаци, ви сад размишљајте. Дакле врло, врло опасна ситуација у источној

Европи, ми тога нисмо ни свесни, али верујте, ово није уопште наивно. Мене све ово подсећа на ‘39. годину и опет су Пољаци који муте.

“Врло је опасна ситуација у источној Европи. Ми тога нисмо ни свесни, али верујте, ово није уопште наивно. Мене све ово подсећа на ‘39. годину и опет су Пољаци који муте.”

можда тих 30 које ће пасти на циљ у том часу ће бити киша, ветар ће радијацију да разнесе, неко ће ипак да преживи. И у том контексту се праве те процене. Јесте да су и једни и други смањили нуклеарни број пуњења, али још увек је то довољно за апокалипсу. И једни и други војни стручњаци

Шта вас као новинара везује за Румунију?

Само лепе успомене! У Румунији, власт, држава и народ су ме увек лепо примали. Увек сам био тамо примљен на највишем нивоу, јер сам тамо радио добре текстове о војној академији у Брашову, па „ванатори де мунте“- јединица

планинских ловаца, затим интервју са генералом Милеом, са председником Чаушескуом, са његовим братом...

Ви сте последњи, страни новинар који је интервјуисао Николаја Чаушескуа?

Јесам. Био сам задњи новинар који је интервјуисао и Николаја Чаушескуа и Илију Чаушескуа и имао сам тад и интервју са генералом Штефаном Гушеом, начелником генералштаба. Имао сам све саме врхове Румунске државе тада и лепо ми је било.

Да ли постоји нека реална вероватноћа да се поново успостави војна сарадња између Румуније и Србије?

Имамо сарадњу. Имамо заједничке ваздухопловне вежбе, румунска и српска авијација...

Да ли бисте гостовали на једној трибини у Темишвару?

Апсолутно! Врло радо, врло радо! Нисам никад био у Темишвару. Само сам летео једном са аеродрома из Темишвара за Јордан у време док су биле санкције над ЈАТ-ом, али волео бих да видим град. Кажу да је Темишвар предиван, један господски град, баш бих волео да видим. Позовите ме и доћи ћу. Волео бих да упознам и српску заједницу. Знам да сте озбиљни и веома организовани. Темишвар је близу, два и по сата аутом од Београда. Долазим, само позовите.

**Рајко Корња
Горан Гога Пантин**

Мирослав Лазански

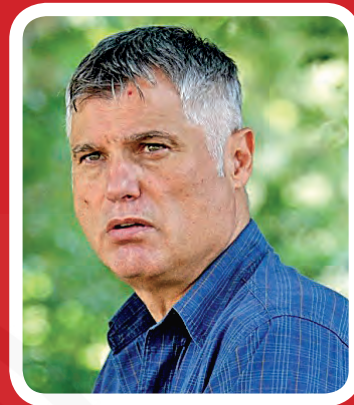
Српски новинар и војно-политички коментатор је рођен у Карловцу, ФНРЈ, 18. септембра 1950.

У Карловцу је завршио основну школу, у Требињу средњу, а у Загребу је дипломирао на Правном факултету. Војни рок служио је 1977. године у Битољу, у 41. пешадијској дивизији ЈНА. Његов отац Владимир Лазански, био је пореклом Словенац, завршио је 66. класу Војне академије у Београду. Мирослављева тетка је Биљана Плавшић, бивша председница Републике Српске.

Као новинар Мирослав Лазански је писао за листове "Полет", "Вјесник", "Данас" и "Старт". У фебруару 1991. је прешао у Београд и почео да пише за дневни лист "Политика". Осим тога, писао је и за листове "Политика експрес", НИН, "Вечерње новости", грчки "Катимерини", "Diamond weekly" и "Securitarian". Написао је седам књига и аутор је десетак телевизијских серијала.

Извештавао је о ратовима у Авганистану, Бејруту, Чеченији, Заиру, Либану, о ирачко-иранском сукобу и писао о току операције Пустинска олуја, као и за време рата у Босни и Херцеговини, Словенији, Косову и Метохији, Либији итд. Интервјуисао је, између осталог, команданте НАТО генерала Б. Роџерса (1982) и генерала Џона Галвина (1990). Такође је интервјуисао маршала СССР Сергеја Ахромјејева (1982), команданта Варшавског пакта Виктора Куликова (1986), министра одбране СССР маршала Дмитрија Јазова (1988), шефа КГБ-а генерала армије Владимира Чернавина, команданта совјетске ратне морнарице и тридесетак других министара одбране и начелника генералштаба различитих армија широм света.

Колумниста је београдске "Политике" где махом пише о војним и геополитичким темама. Добитник је Гран при "Златна Ника" за серију репортажа из Либије 2011, 16. Интерфер, Међународни фестивал репортаже у Апатину.

пише:
Марко Лопушина

УКУСИ СРБИЈЕ У СВЕТУ

Где год да су се досељавали Срби су прво отварали кафане, а потом зидали цркве. Данас у дијаспори има регистрованих две стотине наших угоститељских обејеката и још барем толико нерегистрованих. Истраживање се наставља...

Ресторани, кафане, кафићи и барови са српском кухињом су све распрострањенији широм дијаспоре.

Историја српских сеоба казује, да су Срби после својих домова, где год су се насељавали, прво отварали кафане и црквене сале са баром. Била су то прва места за окупљања досељеника и за њихов друштвени живот. За то, како тврди владика Иринеј, епископ аустралијско-новозеландски, постоји логично објашњење.

“Кафане на црквеном имању и ресторани у градовима отварани су да би се Срби у њима окупљали, али и сакупљали новац за подизање прво гробља, а потом и храмова Српске православне цркве”, каже владика Иринеј.

Ресторани, кафане, кафићи и барови били су прва стецишта Срба у туђини, али и места за одвијање њиховог друштвеног живота. Први српску кафану у туђини “Код зрна зеленог пасуља”, која је званично регистрована у Бечу још 1683. године отворио је Ђура Колчић, Србин родом из Сомбора. На америчком континенту прве гостионице су настале почетком деветнаестог века. У Сан Франциску су постојали “Бакингам кафе” и ресторан

“Тадић”. У њима су се окупљали чланови Првог српско-црногорског добротворног друштва и касније оснивачки парохије Свети Сава у Џексону.

Када су иза Другог светског рата ратни заробљеници и интернирци са Старог континента кренули за Америку, освајали су источну обалу и градове Гера у

био “Европа”, чији власник је био Тика Топаловић, четник пореклом из Трстеника. Овај човек је од 1947. године дао гаранције, уселио и код себе сместио чак 15.000 српских досељеника. Истовремено сиднејска општина Кабрамата је због српских ресторана, кафана, (“Шумадија”, “Авала”, “Топола”), пиљара и продавница

добрио назив “Мала Србија”. Захваљујући педесетак ресторана које су држали наши људи средином осамдесетих и Детроит је био српски град.

Данас у дијаспори има регистрованих око две стотине наших угоститељских обејеката и још барем толико нерегистрованих.

Ресторани

са српском кухињом су и данас нераскидиви део наше културе у расејању. Свака црквено-школска општина, а њих је стотину у дијаспори, има своју кухињу и народну мензу, које раде пуном паром у време националних и верских празника у црквеној порти. Свака српска организација, каква је на пример, Српска братска помоћ из Чикага, такође, има своју салу за забаве, прославе, односно за јела и пића српског порекла. А њих је педесетак. Тако да ако урачунамо и клубове широм

Индијани и Чикаго у Илиноису. Тада је у Чикагу било око тридесетак српских кафана и ресторана. У чикашком угоститељству најславнији су били Миомир Радовановић и “Миомирс Србијан клуб”, из ког су Американци вршили тв преносе дочека Нове године и Злата Максимовић и “Златас Београд”, код којих су Американци чекали да седну за столове.

У Њу Џерсију најпопуларнији ресторан је

расејања, сигурно је да само у том националном окружења има још две стотине српских кухиња – објашњава Градимир Марковић, некадашњи власник ресторана „Скадарлија“ у Чикагу и шеф кухиње у Српској братској помоћи.

Укуси Србије који се негују у ресторанима и кафанама људи нашег порекла, често се сервирају под страним именима, што није необично, ако се зна да су основани и раде у Аргентини, Америци, Канади, Немачкој, Аустралији, Великој Британији, Скандинавији и другим страним државама. То наравно не смета власницима и мајсторима њихових српских кухиња да освајају титуле понајбољих у кулинарству и угоститељству.

Миодраг Поповић је у Алберт Парку у Мелбурну власник ресторана „Медитеранео“. Добио је плакету Удружења ресторатера и угоститеља Викторије као мајстор који припрема најбоље одреске у читавом Мелбурну. Бранко Мацура је са својим ресторанаом „Мерлин Монро“ био шампион света у прављењу посланица, а данас такву титулу носи Саша Шестић, власник „Оне кафеа“ у Канбери, који је светски шампион у спремању кафе.

У центру Темишвара ресторан „Лојд“ држи инжењер Јавор Радованковић, у Љубљани власник ланца ресторана „Портал“ је Момчило Јоргачевић из Лесковца. У Москви су познати ресторани „Блу елефант“ и „Порто Малтесе“, чији су власници дивна дама Милка Кресоја и двојица наших људи.

За наше људе у дијаспори кафана је увек била значајна институција, ту су се склапали договори, spremали пучеви, доносили закони, започињале и завршавале се љубави. За странце наши ресторани су

музеји српске душе, места где могу да осете нашу земљу, да уживају у врелом месу са роштиља и медањацима Шумадије - прича Драган Матић, власник ресторана „Александра“ у Бечу, иначе, пореклом из Брзе Паланке.

У Вашингтону углед су стекли ресторани „Амбар“ и „Балкан“. Амерички недељник „Њусвик“ је „Кафану“ на

Менхетну, чији је власник Влада Оцокољић из Београда, сврстао међу најбоље ресторане на свету.

У „Кафани“ доминирају опуштена атмосфера и одлична храна. Осећате се као код куће, што није случајно, јер власник служи пите и салате прављене по рецептима његове маме, тетке и баке, а српски роштиљ се спрема по кувару објављеном давне 1930. године - написали су новинари „Њусвика“.

Највиши ресторан у Канади је на торњу „Скајлон“ на

Нијагариним водопадима. Његов власник је наш човек Ђорђе Јерић. И ресторан „100 манеирас“ из Лисабона има високу, али португалску и европску репутацију. Његов власник је и главни кувар Љубомир Станишић, који има своју кулинарску телевизијску емисију. Коста Папић је са ланцем ресторана „Београдска башта“ у држави Охајо, освојио титулу вицешампиона Америке у спремању пилећег паприкаша по српском рецепту. Славу српске кухиње у САД пренео је продуцент и глумац Ден Тана, са рестораном у Холивуду, где долазе филмске звезде. „ДенТанас“ ресторан је био и актер многи холивудских филмова, што је само увећало његову легенду.

Укуси Србије и углед Србије, који си шире светом преко српске кухиње и кулинарства једна је од шанси за организовано наступање и афирмацију српске културе. Требало би све ресторане, кафане, мензе, кафиће и барове, све угоститељске и хотелске објекте регистровати не само као могуће стециште окупљања наших људи, већ пре свега као дестинацију и српски препознатљив бренд у свету. Срби у расејању живе у 105 држава света, које траба да буду сфера нашег примарног културолошког утицаја.

Мапирање и организована сарадња са угоститељима нашег порекла, може да подстакне две изузетно важне активности. Једна је, окупљање угоститеља ради размене искустава и сарадње са матицом. А друга је изградња мреже ресторана и кафана са српском кухињом као бренда који ће да подиже углен нашег народа и наше културе широм света. Добро је што је Управа за дијаспору и Србе у региону МСП-а заинтересована за овај пројекат.

МАЛОБРОЈНИ И УЈЕДИЊЕНИ

У Словачкој живи релативно мали број Срба, али су они веома активни, поштовани и признати као национална мањина захваљујући слози, озбиљношћу и упорношћу

Срби се већ крајем средњег века насељавају у Коморану у јужном делу Словачке, а у Братислави је већ у то доба постојала српска мањина, јер су многи Срби са подручја Хабзбуршког царства, студирали на универзитету у Братислави.

Значајније досељавање Срба у Коморан десило се веома рано, већ у XV веку, о чему сведочи и печат српске цркве из 1511. године. Овај део тадашње Угарске Срби су називали Горњом земљом. Потом су под притиском Турака уследила још два таласа насељавања.

Први Срби су били шајкаши, граничари, нешто касније се на територији данашње Словачке насељавају Срби грађанског порекла из Српског Ковина, а у последњем таласу, 1690. године Срби високог рода, свештеници и племићи.

Поред Коморана један број Срба је живео у Трнави, после Велике сеобе Срба крајем XVII века. Центар њиховог окупљања била је Црква Свете Тројице која је престала са радом 1950. године. Обнова ове

цркве је у току, а почела је 2013. године.

Српска заједница данас броји око 5 хиљада душа, мада много мањи број има словачко држављанство. Данас највише Срба у Словачкој живи у главном граду Братислави, где су они махом скорошњи досељеници.

Неколико дана пре НАТО бомбардовања СРЈ 1999, у више места у Словачкој су се окупљали Срби и Словаци који су јавно изражавали негодовање мирних демонстрација. Свакодневни сусрети Срба и симпатизера Србије су довели до тога да је 24. априла 1999. године регистровано Удружење Југословена и пријатеља Југославије – „Светозар

Милетић“.

Један од главних иницијатора окупљања Срба и оснивач удружења био је др Александар Георгијевић, новинар у пензији, који је од оснивања, па све до своје смрти 1. јуна 2001. године био председник поменутог удружења. Може се слободно

рећи да је Удружење Југословена и пријатеља Југославије „Светозар Милетић“ у то време имало највећи број чланова. Визни режим који су имали држављани СР Југославије, као и само бомбардовање, су на неки начин ујединили све држављане СРЈ и оне из бивше Југославије, без

обзира на народност или вероисповест. Било је то време окупљања, дружења, помагања и саосећања. После др Аце Георгијевића, кормило Удружења преузима Мирослав Демак, који је у Братислави организовао школу на српском језику за децу чији су родитељи потицали са простора бивше Југославије. Уз све напоре Удружења школа је радила свега две године због недостатка финансија.

У периоду 2003-2007,

Словачка Република Slovenská republika

Континентална је држава у централном делу Европе, која се сврстава у земље источне Европе. Граничи се са Аустријом и Чешком републиком на западу, са Пољском на северу, Украјином на истоку и Мађарском на југу. Највећи град је Братислава, а следе је Кошице. Од 2004. године пуноправна је чланица Европске уније. Словенска племена су се доселила на територију данашње Словачке током 5. и 6. века. Током историје територија данашње Словачке је била у саставу многих држава, од Самовог царства из 7. века које је представљало прву организовану словенску државну заједницу па све до Чехословачке у 20. веку. Као независна и марионетска државна творевина Словачка је егзистирала од 1939. до 1944. године под патронатом нацистичке Немачке. Словачка је високоразвијена привреда са изразито високом стопом раста. Од 1. јануара 2009. Словачка је чланица Еврозоне и чланица је НАТО пакта.

Главни град: Братислава

Службени језик: словачки
Облик државе: република
Председник: Андреј Киска
Канцелар: Роберт Фицо

Независност: од Аустроугарске
28. октобар 1918.
од Чехословачке 1. јануар 1993.

Површина: 49.035 km²
Становништво: 5.415.949
Валута: Евро (100 центи)

Временска зона: UTC +1, +2
(CET, CEST)
Интернет домен: .sk
Позивни број: +421

председник Удружења био је Рајко Салихбеговић из Тренчина. Како је држава мењала своје име, некако природно је произишло да и удружење мења свој назив. Тако се од 2003. до 2007. године друштво звало Удружење Српско-црногорско-словачког пријатељства „Светозар Милетић“, а касније

Теплицама, учествовање педесетак деце из Војводине на дечијим олимпијским играма „Калокагатиа“, међународни турнир у фудбалу у Тренчину, изложба наивних сликара у Тренчанским Теплицама, гостовање виолинисте Јована Богосављевића и пијанисткиње Драгане Петковић итд.

Од фебруара 2007. до фебруара 2008. године

само Удружење српско-словачког пријатељства „Светозар Милетић“. У то време је организовано низ акција као што су издавање првог броја билтена Удружења, постављање спомен-плоче и крста на гробљу у Великом Медеру где је сахрањено преко 5.500 српских јунака из Првог светског

рата. Организована је акција прикупљања помоћи жртвама мартовског погрома српског народа на Косову и Метохији, затим Међународни турнир пријатељства у малом фудбалу, боравак деце у Тренчанским

председник удружења био је Небојша Никчевић из Братиславе и тада се организују неколико концерата

виолинисте Јована Богосављевића и пијанисткиње Драгане Петковић у Братислави, Трнави и Пиештанима, потом 4. међународни турнир пријатељства у малом фудбалу

и почасни члан удружења постаје Јан Чарногурски, једини словачки политичар који је гласао против прелета НАТО авиона преко словачког ваздушног простора да би бомбардовали СРЈ.

Функцију председника Удружења српско-словачког

пријатељства „Светозар Милетић“ од 2008. обавља Стане Рибич који је уз Растислава Поповића, најзаслужнији што су Срби те године признати као национална мањина и што су ушли у Савет владе за националне мањине и етничке групе Словачке републике.

Данашњи назив, Удружење Срба у Словачкој је од јануара 2010. године. У току прве године постојања под новим именом уприличена је изложба о бомбардовању Новог Сада и Србије у седам градова широм Словачке, затим за Видовдан полагање венаца српским мученицима у Великом Медеру, организовани су међународни турнир пријатељства, шаховска симултанка, посета министарствима у Србији и музеју „Никола Тесла“ у Београду и успостављања је сарадња са Србима из

Мађарске, Румуније и Словеније.

За Србе који живе у Словачкој 2011. година је веома значајна јер је то година јубилеја - 500 година постојања Срба на просторима данашње Словачке.

Материјани доказ је печат Српске православне црквене општине из Комарна датиран 17. маја 1511. године.

Удружење и Српски културно-информативни центар су ове године у Трнави поставили и свечано открили спомен плочу на кући у чијем дворишту се некада налазила српска православна

SPOLOK SRBOV NA SLOVENSKU

УДРУЖЕЊЕ СРБА У СЛОВАЧКОЈ

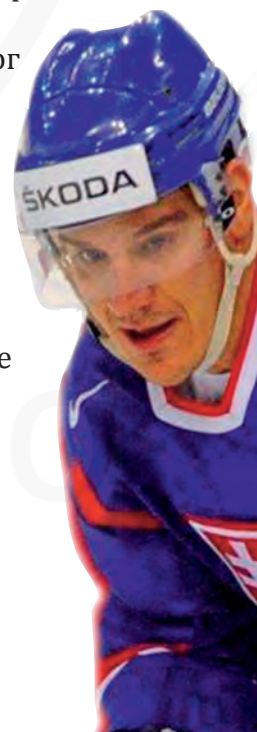
црква. У самом центру Трнавe се још увек налазе остаци некадашње цркве у чијим се просторијама одржавале богослужбе све до половине XX века. Садашњи јереј Мирослав Крутски који живи у Трнави жели да ово здање поново доживи своју ренесансу, да се обнови

у стилу српских цркава и да се поново чују молитве православних верника.

Удружење Срба у Словачкој и Српски културно-информативни центар су данас веома активни. Током ове године организовали су неколико манифестација у циљу промовисања српске културе. Осим Фестивала српске културе који се већ четврти пут организује у Кошицама, у центру „Суза“ у Братислави организована је III конференција Срба подунавских земаља, промоција неколико књига и изложбе уметничких фотографија Миливоја Мише Јоцића, фотографа из Братиславе и Милана Тимотића из Београда под називом „Хиландар – Светионик Светосавља“ као саставни делови Дана српске културе.

Најпознатији Србин у Словачкој је Бранко Радивојевић, хокејаш српског порекла. Он тренутно игра у КХЛ лиги у дресу клуба Атлант из Москве, а са репрезентацијом Словачке освојио је бронзану медаљу на СП 2003. у Хелсинкију.

Рајко Корња

Стане Рибич, председник УСС

Бранко Радивојевић, хокејаш

СА ОБЕ СТРАНЕ

ПИСМО-ГЛАВА

Жан Кристоф Буисон, француски писац и шеф редакције „Фигаро магазина“, упутио је поводом терористичких напада у Паризу писмо српској јавности које је 18. новембра ове године објавила „Политика“ под насловом „Писмо „француског пријатеља“. На писмо је реаговао познати српски етнолог Драгомир Антонић, својим писмом, одговором „француском пријатељу“. И једно и друго писмо преносимо интегрално.

ПИСМО „ФРАНЦУСКОГ ПРИЈАТЕЉА“

Да бисте схватили емотивни ударац задат Француској 13. новембра, покушајте да замислите следеће: тројица терориста желе да уђу на Маракану за време утакмице Србија-Русија и дигну се у ваздух на улазу; петорица других стрељају по Скадарлији пре него што оду да побију што је могуће више посетилаца концерта „Рибље чорбе“ у Дому омладине.

У „Батаклану“ сам пре неколико година био на концерту Емира Кустурице и „Забрањеног пушења“. Пре неколико месеци сам био на фудбалској утакмици на Stad d'Frans. У бару „Каријон“ сам пре неколико дана био на пиву са пријатељима.

Попут многих, могао сам бити жртва. Познајем људе који познају људе који су страдали. По томе се овај догађај разликује од оног у јануару, када су побијени новинари листа „Шарли ебдо“ и Јевреји. Овог пута циљеви су били Господин и Госпођа сви који отеловљују Француску, Запад, антитезу исламском фундаментализму, места на којим се пије, пуши, слуша музика. Као прошлог јануара, плачемо, остављамо цвеће, склапамо примирја у нашим политичким или интелектуалним дебатама. Неки опет кажу да не треба бркати ствари, да је наш непријатељ сам страх. Али истина је да су наши непријатељи исламисти и Исламска држава.

Ако прихватамо да смо у рату, онда себи морамо да пружимо услове за борбу. Ако треба, и против оних суграђана који су изабрали непријатељски табор. Има у Француској оружја које долази из Босне и са Косова, где смо пре 25 година подржали погрешну страну. Преварили смо се у томе ко су нам непријатељи. Има у Француској имама који проповедају уништење хришћанства и француске нације.

Има у Француској политичких личности које не траже полагање рачуна од оних заливских држава за које знамо да мање или више отворено подржавају Исламску државу. Има у Француској стратешких мислилаца који цене да је Башар ел Асад опаснији од његових противника који шаљу младе људе, неке можда чак и тинејџере, да петком увече убијају невинне грађане (Французе, Белгијанце, Португалце, Чилеанце, Јевреје, католике, муслимане, атеисте) у најлепшем граду на свету. Има у Француској моралних ауторитета који траже да прихватамо десетине хиљада избеглица и кад са сигурношћу знамо да се међу њима можда крију будући терористи. Постоји у Француској један проблем. Ми смо у рату али мислимо да се може ратовати цвећем, цртежима, солидарношћу, фразама, апелима на јединство. Удобно сакривени унутар наше демократске републике, хтели смо да заборавимо шта је насиље. Користили смо га с времена на време, али далеко од наших граница – у Африци, у Авганистану, на Блиском истоку, у Југославији. Сада се насиље вратило у наше градове и наша села. Мораћемо убудуће да научимо да са њим живимо.

ОДГОВОР ФРАНЦУЗУ ЖАН КРИСТОФ БУИСОНУ

Не могу вас господине Буисон назвати пријатељем, јер то мени Србину православне вере нисте. Нисте ни Албер Ками, нити су Срби Немци. Нисте ништа од тога. Него, заиграла мечка пред вашим вратима и плачете. Очекујете да ми плачемо с вама. Тражите од нас да замислимо Маракану, Скадарлију, Дом

омладине. Нема потребе господине Буисон да било шта замишљамо.

Много горе ствари смо доживели од вас и ваших НАТО пријатеља.

Хиљаде нису преживели. Многи су доживотно обогаћени. Деца која нису била ни рођена кад сте бацали бомбе обољевају од рака. А вама је сад тешко!?

Шта мислите г. Буисон ко је покрио ваш дивни Париз великим паноима са две слике.

Једна је приказивала слику мршаваг човека с друге стране бодљикаве жице, а у углу стражар у нацистичком логору са натписом: Зар вас заробљенички логор, у коме се врши етничко чишћење, не подсећа на нешто!

На другом пану су биле слике Адолфа Хитлера и Слободана Милошевића.

Да, господине у вашем Паризу, а све у организацији вашег Бернара Кушнера, тад министра здравља. Затим је уследило бомбардовање Срба у Републици Српској.

Да ли сте тад упутили неко писмо Србима?

Кад је ваш председник Жак Ширак изјавио: Срби су народ без закона и вере. То је народ разбојника и терориста – да ли сте тад писали писмо?

Или сте можда послали писмо кад је убијена Милица Ракић? Или кад је Сања Миленковића убијена у Варварину на мосту док је шетала са друговима.

Могао бих овако у недоглед: Сурдулица, Алексинац, пијаца у Нишу, воз у Грделици, болница у Београду..

Да ли сте тад упутили било какво писмо?

Ни сад се не извињавате за злочине које сте направили, већ тражите сажаљење јер сте се преварили и пре 25 година изабрали погрешну страну?

Објасните ваш избор мајкама, сестрама, деци чије сте најрођеније вашим бомбама убили. Њима објасните како морални ауторитети које помињете у писму нису за убијеним у Србији рекли ни једну реч сажаљења, пустили сузу, запалили једну свећу, положили макар један цвет. Или се бар јавно извинили.

Ништа од тога нисте урадили, али сте зато кад је ђаво дошао код вас, написали писмо.

Срам вас било г. Буисон и не пишите више, бар нама Србима.

Србија од А до Ш

Књига садржи осам Малих водича смештених у корице које симболично носе назив “Србија од А до Ш”, са азбуком на насловној страни, а на полећини са подразумеваним контурама Србије и са народним ношњама распоређеним према месту где припадају. Наслови Малих водича су следећи: Српске земље и њени владари, Српски манастири, Јунаци Првог и Другог српског устанка, Лица српских родољубивих песника, Свети Сава и поглавари Српске православне цркве, Великани српске науке и Српски грбови, заставе и ордење.

Књига „Србија од А до Ш“ чији је аутор Зоран Поповић представља најпре један одлично конципиран и систематизован преглед српске историје и културне баштине. Дугогодишње искуство у раду са српским ђацима у расејању професору Поповићу је омогућило да осмисли један комплетан водич веома користан деци, али и нама одраслима, који живимо ван Србије.

Врхунски дизајн Јелене Поповић само допуњује књигу коју би требало свако од нас да има и својој библиотеци. Зоран Поповић је марљиво, зналачки и са пуно љубави, својом књигом донео српској деци широм света Србију на длану, један диван илустровани буквар српства. Многи су завршили Филозофски факултет и групу за савремену историју на Београдском универзитету, али се само Зоран Поповић сетио потреба српских ђака у дијаспори. Аутор књиге, професор историје по струци, је почетком 90-тих пуних шест година организовао и изводио допунску наставу на српском језику у Великој Британији. Потом је две године радио у Министарству просвете Србије на пословима организовања допунске наставе у иностранству и још две године на међународној просветној сарадњи и нострификацијама.

Зоран Поповић је 1990. несебично помогао свим нашим студентима који су у Београду студирали и захваљујући томе, ми данас имамо српске учитеље, наставнике и новинаре у Темишвару и широм Баната. Као признати стручњак, аутор књиге „Србија од А до Ш“ учествује на међународним симпозијумима и округлим столовима широм Европе и објављује стручне радове из области наставе.

Као члан парламентарно-

владине делегације и Експертског тима за наставу матерњег језика и културе за децу југословенских

“Очувањем будне националне свести код наших припадника у расејању и у матици, ми се враћамо идејама смисла доброте, љубави и стварања, а вером и очувањем српске сложености и културе, ми се враћамо најбољим врлинама свога рода.”

Зоран Поповић

миграната током 2001/2002. године водио је разговоре са надлежним просветним властима Аустрије, Немачке, Грчке и Швајцарске о проблемима школовања деце југословенских миграната у редовним школама земаља домаћина и учења српског језика и

националне културе.

Аутор књиге је био члан делегације Србије на Међународном симпозијуму и семинару „Странац у школи“, одржаном у Инсбруку 2002. На иницијативу Амбасаде СРЈ у Швајцарској, у сарадњи са Министарством спољних послова и Министарством просвете постављен је за координатора допунске наставе на српском језику за Европу, а 2006. издаје књигу **“Карађорђева Србија”** заједно са мр. Живком Марковићем, колективом Српске школе у Швајцарској и ученицима.

У сарадњи са РТС у Швајцарској је организовао снимање серијала **„Језик нам је отаџбина“** – борба за очување српског језика, културе и православне вере у нашој дијаспори. У даљој сарадњи са РТС – програм за иностранство, 2004. године учествовао је у организацији квиза „Први српски устанак“ за српске ученике из Швајцарске, Немачке, Француске, Холандије, Мађарске и Грчке.

У оквиру рада са дијаспором, у Великој Британији је 1993. године организовао прикупљање и слање хуманитарне помоћи у Србију. Такође је у Швајцарској 2005. године организовао прикупљање и слање новчане помоћи за обнову манастира Хиландара, а по повратку из Швајцарске радио је у Министарству просвете на пословима нострификације – признавања страних школских исправа.

Промоција књиге **„Србија од А до Ш“** биће након Будимпеште, ускоро организована и у Темишвару.

Захваљујући Зорану Поповићу, у овом броју вам поклањамо први, од укупно осам малих водича књиге **„Србија од А до Ш“**.

Р.Корња

СРБИЈА НЕКАД И САД

Немањина држава 1184.

Држава цара Душана 1350.

Србија 1815-1882

Србија 1913.

Србија 1918-1992

Србија 2012.

СРП – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
Аутор: Зоран Поповић
Дизајн: Јелена Поповић
Е-пошта: zorpopo@yahoo.co.uk
СОРБIS SR-ID 187752204

1 – МАЛИ ВОДИЧ

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ И ЊИХНИ ВЛАДАРИ

ХРОНОЛОГИЈА

ОД ВИШЕСЛАВА ДО НЕМАЊЕ

Срби долазе на Балканско полуострво у VII веку. Цар Константин око 780. помиње **Вишеслава** као првог српског владара. Средином IX века **Властимир** оснива праву српску државу. Успева да трајно веже Требиније (Травуницу) удајом своје ћерке за сина требињског жупана, **Петру** у бурно доба полази за руком да својој земљи осигура мир за наредних двадесет година. **Часлав** проширује државу до Јадранског мора. После Часлава српска држава се распада и потпада под власт Византије. Дуго после његове смрти приче о њему, његовом раду и његовој држави чине главни садржај традиције. **Бодин** заузима Босну и Рашку, али на крају ипак бива побеђен од Византије, која затим успева да покори све српске земље.

НЕМАЊИЋИ

Велики жупан **Немања** оснива је династије **Немањића** и творац српске државе. Одриче се престола 1196. у корист свог средњег сина Стефана. Замонашио се и одлази у манастир Хиландар, чији је оснивач, где и умире 13. фебруара 1200. **Стефан Првовенчанин**, првог српског краља крунише папин изасланик 1217. **Растко-Свети Сава**, син Немањин творац је српског православља, српске духовности и државности. **Урош I** доводи Сасе рударе у Србију и уводи ковани новац, **Милутин** подиже више задужбина-манастира него сви Немањићи заједно. Под **Душановом** владавином српска држава достиже највећу моћ и обим, а феудални поредак највиши развој. Законик који носи његово име донет је 1349, а допуњен 1354. Душан се у Скопљу 1346. крунише се за цара "Србљем и Грком", а српску државу уздиже на ниво патријаршије.

кнезови:
Вишеслав
(780-800)
Властимир
(850-862)
Мутимир
(862-891)
Петар
(891-917)
Захарија
(923-924)
Часлав
(931-960)
Војислав
(1040-1050)
Михаило
(1050-1081)
Бодин (1081-1101)

велики жупан
Стефан Немања
(1170-1196)
краљ
Стефан Првовенчанин
(1196-1227)
Архиепископ
Растко - Свети Сава
(1219-1235)
краљ **Урош I**
(1243-1276)
краљ **Драгутин**
(1276-1282; 1316)
краљ **Милутин**
(1282-1321)
краљ **Стефан Дечански**
(1321-1331)
цар **Душан**
(1331-1355)
цар **Урош II**
(1355-1371)

ОД ЈОСИПА БРОЗА ДО СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА

Јосип Броз-Тито за време Другог светског рата предводи партизански покрет у Југославији. На челу Југословенске војске у отаџбини је генерал **Дража Михаиловић**. Оба покрета воде антифашистичку борбу. Идеолошка разлика међу њима изазива грађански рат. Победник Броз 1945. укида монархију и заводи комунистичку диктатуру. Један је од оснивача покрета несврстаних. Влада 35 година као доживотни председник државе и комунистичке партије.

Слободан Милошевић, за његове владавине се распада Југославија. Кључна је личноост за време ратова у Југославији (1991-1995) и Косову и Метохији 1999. После свенародног протеста, он 5. октобра 2000. године признаје пораз на изборима и повлачи се са власти.

ОБНОВА ДЕМОКРАТИЈЕ ИЛИ ЗОРАН ЋИНЂИЋ

Зоран Ћинђић, српски политичар и државник, доктор филозофије по образовању, један од оснивача и дугогодишњи председник Демократске странке, градоначелник Београда (1997) и председник Владе Републике Србије (2000-2003). Игра кључну улогу у демонстрацијама 5. октобра 2000, које доводе до пада Милошевићевог режима. После неколико неуспелих покушаја, 12. марта 2003. године, испред зграде Владе Србије, извршен је атентат на Зорана Ћинђића. Сахрањен присуствују многи грађани Србије и бројне стране делегације.

Zoran Djindjic

ОБРЕНОВИЋИ

кнез
Милан Обреновић
(1868-1889)

кнез
Александар Обреновић
(1889-1903)

кнез
Петар I Карађорђевић
(1903-1921)

кнез
Александар I Карађорђевић
(1921-1934)

кнез
Петар II Карађорђевић
(1934-1945)

Кнез, а од 1882. Милан Обреновић је и први српски краљ у Новом веку. После Берлинског конгреса (1878), Србија добија независност и четири округа, а Миланова спољна политика се у потпуности окреће ка Аустрији. После неуспешног српско-бугарског рата Милан пристаје на доношење демократског устава 1888, али не влада по њему, због чега абдицира у корист свог сина Александра. **Краљ Александар Обреновић**, како је био малолетан, земљом управља Намесништво на челу са Јованом Ристићем. Збацио је Намесништво и преузима власт. Наступа период оштрих политичких криза и свакодневних скандала. Успева да "цео свет" окрене против себе, жени се грађанском Драгом Машин, што му коначно руши ауторитет. Офицери и грађани склапају заверу и маја 1903. убијају краља и краљевну.

КАРАЂОРЂЕВИЋИ

Краљ Петар I Карађорђевић је демократски и уставни владар. Србија је за његове владавине извојевала победе у Првом и Другом балканском (1912-1913) и у Првом светском рату (1914-1918). **Краљ Александар I Карађорђевић**, син Петра I је владар новоформиране државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. За његове владавине држава мења назив у Краљевина Југославија. На њега су хрватске усташе, уз подршку Немачке, Италије, Мађарске и Бугарске, организоване и извршиле атентат у Марсељу 1934. године. **Краљ Петар II Карађорђевић** после напада Немачке на Југославију априла 1941. године, напушта земљу и одлази у Лондон. Из Лондона помаже краљевску војску у отаџбини на чијем челу је генерал Дража Михајловић. Одлуком комунистичке Уставотворне скупштине од 29. новембра 1945. године краљ је свргнут са власти.

кнез
Лазар Хребељановић
(1371-1389)

деспот
Стефан Лазаревић
(1389-1427)

деспот
Ђурађ Бранковић
(1427-1456)

деспот
Лазар Бранковић
(1456-1458)

бан
Кулин
(1180-1204)
Матјаја Нинослав
(1232-1253)
Стеван Котроманић
(1322-1353)

кнез
Твртко I Котроманић
(1338-1391)
Добоша
(1391-1395)
Јелена Твртка
(1395-1398)
Остоја
(1398-1404; 1409-1418)
Твртко II Котроманић
(1404-1408; 1415-1443)

ХРЕБЕЉАНОВИЋИ-ЛАЗАРЕВИЋИ

Кнез Лазар по мајци води порекло од Немањића. После смрти цара Уроша I постаје владар Немањичке државе. Убили на Косову пољу 1389. Турци су га заробили, одсекли су му главу, а турског еуџана Мурата убио Милош Обилић. Лазара наслеђује његов син **деспот Стефан Лазаревић**, који са 17 година постаје владар и витез „од главе до пете“. Накљонен је књижевности и поезији, вешт је војсковођа и као такав стиче велики углед у Србији и у свету. До смрти 1427. године представља безмал непорицаљива хришћанске вере. Престо преузима његов сестрић **Ђурађ Бранковић**, који премешта престоницу у новонастрађен и добро утврђен град - Смедерево. Турци ипак успевају да 1459. године заузму Смедерево и да покоре српску државу.

БОСНА XII-XV ВЕК

Босна је у XII веку у саставу српских држава. Први значајнији владар је **бан Кулин**, а краљ **Твртко I** је најзначајнији босански владар. Основа Тврткове политике је стварање савеза са српским кнезом Лазаром и подела сфере интереса. По мајци Твртко I је унук српског краља Драгутина, тако да је он директан потомак великог жупана Стефана Немање. Твртко I се 1377. у манастиру Милешеви, где је сахрањен свети Сава, крунише за краља српског и босанског. Твртков ванбрачни син Остоја свргнут је са престола 1404, а феудалци на престо доводе Твртка II, који уз турску помоћ остаје на власти до смрти (1443).

ОБНАВЉАЊЕ СРПСКЕ ДРЖАВЕ У ЦРНОЈ ГОРИ

Владика Данило је први владар обновљене српске државе у Црној Гори. Уз помоћ Русије, ствара независну државу.

Владика Петар II Петровић-Његош је најзначајнији српски владар и књижевник у Црној Гори. Формира суд, сенат, уводи редовно плаћање пореза, подиже прву школу, оснива прву штампарију и уводи прву сталну војну формацију - перјаничку гарду, као личну пратњу владара са политичко-извршном влашћу. Најзначајније књижевно дело му је "Горски вијенац".

Краљ Никола Петровић Црној Гори даје устав и скупштину. Ослања се на Русију, ради на привредном и културном уздицању државе и на међународном плану. После Балканских ратова (1912-1913)

било је очигледно да Црна Гора не може да буде Пијемонт српског окупљања, већ да то може да буде само Србија. Емигрира из Црне Горе 1916, а 1918. Скупштина у Немањини га је збацила са власти.

кнез
Иван Црнојевић
(1465-1490)

владика
Данило
(1697-1735)

Сава
(1735-1781)

Василије
(1750-1766)

Петар I
(1784-1830)

Петар II Петровић-Његош
(1830-1851)

кнез
Данило
(1851-1860)

краљ
Никола I Петровић
(1860-1918)

вожд
Карађорђе Петровић
(1804-1813)

Карађорђе Петровић је оснивач династије Карађорђевића. Вођа је Првог српског устанка против Турака. Изузетно је храбар, издржљив, суров, али поштен и праведан. Дobar је организатор и пун несвакидашње енергије. За њега Наполеон Бонапарта каже „Лако је мени бити велики с нашом искусном војском и огромним средствима, али далеко на југу, на Балкану, постоји један војсковођа, изникло из простог селачког народа, и који је, окупивши око себе своје чобане, успео без оружја и само трешњевим топовима, да потресе темеље свемоћног Отоманског царства, и да тако ослободи свој поробљени народ туђег јарма. То је Црни Ђорђе – њему припада слава највећег војсковође.“

кнез
Милош Обреновић
(1815-1839)

и
(1858-1860)

кнез
Михаило Обреновић
(1839-1842)

и
(1860-1868)

кнез
Александар Карађорђевић
(1842-1858)

ОБРЕНОВИЋИ

Милош Обреновић, оснивач династије Обреновића има изузетан таленат за политику. Вођа је Другог српског устанка против Турака. Прост и неписмен он је брзо и лако улазио у све тачнице, не само унутрашње, него и велике европске политике. И у најтежој и најкомплициранијој ситуацији он се добро сналазио и брзо оријентисао. Успева да за Србију добије аутономију, а за себе наследну кнежевску титулу.

Михаило Обреновић, син Милоше, изнад свега поштује науку, културу и просвету. Он је искрен и велики патриота и представник српске националне идеје, чије је остварење требало да доведе до ослобођења и уједињења целокупног српског народа. За ту идеју придобија Грчку, Румунију и Црну Гору. Због тога је кнез **Михаило** сматран за најнационалнијег и најпатриотичнијег српског владара.

КАРАЂОРЂЕВИЋИ

Кнез Александар Карађорђевић, син Карађорђа Петровића вође I српског устанка. На власт долази после протеривања кнеза Милоша Обреновића. Александар је владар малих способности и у сенци је уставобранитеља: Илје Гарашина, Томе Вучића-Перишића ... који 1858. сазивају Светоандрејску скупштину ради збацивања кнеза. Кнез је збачен, међутим на Скупштини преовлађују обреновићевци, који збацију и уставобранитеље и доводе по други пут на власт Милоша Обреновића. Кнез Александар Карађорђевић прелази у Аустрију.

Хозе Кутиљеро у Хагу:

Алија Изетбеговић је све лагао под притиском Сједињених Држава

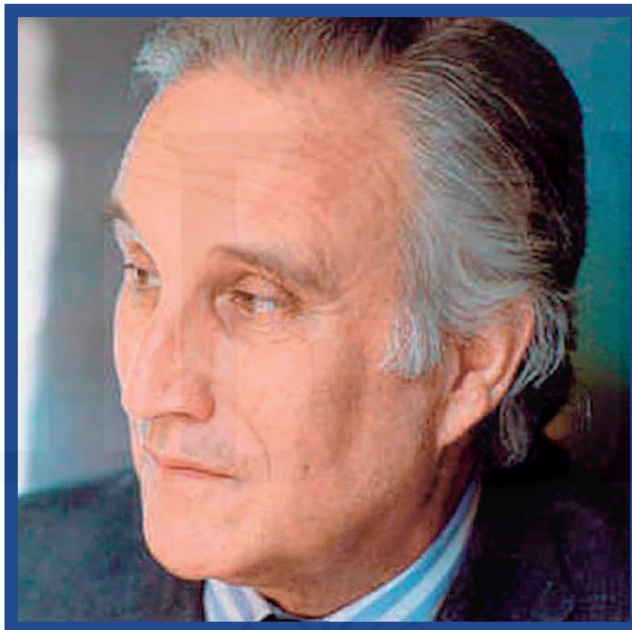
Бивши европски мировни посредник у БиХ Хозе Кутиљеро изјавио је на суђењу генералу Ратку Младићу да је у пролеће 1992. године лидер муслимана у БиХ Алија Изетбеговић прво прихватио, а затим, под утицајем САД, одбио принципе преуређења БиХ и да је права трагедија што тада није постигнут мир. „Поређење карте која је била утврђена на основу тих принципа 18. марта 1992. године и мапе која је део Дејтонског споразума из новембра 1995. године показује да је, након три и по године рата, резултат био готово исти. Небројени животи могли су бити сачувани“, рекао је Кутиљеро, а преносе београдски медији.

Кутиљеро, који је сведочио по обавезујућем налогу суда, потврдио је да су у марту 1992. године представници све три националне заједнице прихватили принципе уређења БиХ са три конститутивне јединице унутар тадашњих граница.

„Након усвајања уставних принципа, Срби су желели даље преговоре о подели територије, а Муслимани су почели да одуговлаче. Недуго пошто су стране прихватиле принципе, до мене је почело да допире да се Алија Изетбеговић јавно одриче свог пристанка у изјавама муслиманским медијима. Тадашња влада БиХ

званично је одбацила принципе у јуну 1992. године“, подсетио је Кутиљеро.

Он је подвукао да за време преговора није веровао Изетбеговићу који је, како је нагласио, „упркос срдачном маниру лагао и био варљив“.

„Да будем правичан, Изетбеговић и његови саветници били су охрабрени да пониште тај договор и да се боре за унитарну босанску државу од добронамерних чинилаца споља који су мислили да све знају најбоље“, рекао је Кутиљеро, алудирајући на улогу САД.

Кутиљеро је потврдио да је тачно и да је лидера Срба Радована Караџића упозорио да ће споразум бити могућ само ако га прихвате све три стране и „све етнички очишћење територије буду враћене у стање пре рата“.

Кутиљеро је нагласио да „муслимани нису желели поделу БиХ, Срби нису желели БиХ уопште, већ да остану са Србијом, а Хрвати су хтели да припадају Хрватској“, али да су преговорима дошли до начелног решења о „трипартитној БиХ“ сличног оном постигнутом у Дејтону, након три и по године рата и небројаних жртава.“

„Питање је било – можемо ли имати унитарну БиХ или БиХ из три дела. Моје уверење је било да само троделна Босна може успети, што је потврдио и Дејтонски споразум“, рекао је Кутиљеро.

На питање да ли је знао за Караџићево инсистирање на признању стања на терену – до којег су српске снаге, по оптужници, дошле применом силе ради заузимања територија и прогона несрба – Кутиљеро је нагласио да му Караџић то никада на тај начин није рекао.

Бивши мировни посредник потврдио је и да му је португалски официр, који је служио у Унпрофору у Сарајеву, пренео да је убеђен да је граната која је 27. маја 1992. године убила 26 грађана у реду за хлеб у Улици Васе Мискина била испалена са подручја где су били положаји муслиманских снага.

Хашки процес генералу Ратку Младићу се наставља.

“Друга Србија” и “Друга Европа”

НЕМАЧКА

пише:
Никола Живковић

Пре неколико дана у Берлину сам присуствовао интересантном скупу европских „независних политичких партија“. Одазвали су се представници из неколико земаља. Тако је Француску представљао симпатизер странке Националног фронта (Front National), из Беча стигао је представник Аустријске народне странке (Die Österreichische Volkspartei, ÖVP), из Милана члан италијанске партије Лига севера (Lega Nord), из Москве члан партије Друга Русија (Другая Россия). Нису недостајали ни предстаници енглеских, шкотских и каталонских националних партија. Домаћини су били Немци, уједињени на „заједничкој платформи против Меркелове политике према азијанцима“, коју чини неколико ванпарламентарних политичких удружења.

Централна тема била је, разуме се, избеглице, „које прете да преплаве Европу“. Присутни нису задовољни како њихове владе – а то исто важи и за централу ЕУ у Бриселу

Српски хероји из 1999. су заборављени, а они који су им се ругали заузимају важне положаје. Ту лежи разлог, зашто смо стигли „до дна“

– приступају том проблему. И поред очевидних разлика које постоје међу присутним политичким партијама, та „забринутост за судбину Европе“ их је ујединила и довела да седну за заједнички сто. Они су се представили као истински аутентични глас народа. Присутни Енглез је

држава је дете америчких геостратега. Чињеница је да им је крајњи циљ исламизација Европе, да дође до „велике замене становништва“ и тиме се ослаби Европа. Ово лежи у интересу одређених америчких кругова и њене финансијске елите“ („Dass IS ein Kind der US-Geostrategie ist, dass die Islamisierung und der „Große Austausch“ und damit die Schwächung Europas im Interesse bestimmter US-Kreise und Finanzeliten liegen, ist ein Fakt“).

БОЉА „ДРУГА ЕВРОПА“

Њихови ставови су познати и нашој јавности, па ћу зато само кратко да поновим. Ова „боља“ „друга Европа“ не верује у мултиетничко

и мултиконфесионално друштво. Европске нације формирале су се током неколико векова и њих није могуће, попут неке инстант-супе, заменити, а да се не доведе у питање сам опстанак европске културе и цивилизације. Или, како је један представник на скупу духовито казао: „Ја могу да се жртвујем за моју породицу или нацију. Но незамисливо је да би неко могао да се жртвује за мултикултурално друштво

самоуверено казао да његова странка представља „бољи део наше нације“ („the better part of our nation“). А то исто, само на француском, казао је и гост из Париза: „La meilleure partie de notre nation“. Код Руса је то речено у самом називу странке која носи име Друга Русија.

Аутор месечника “Компакт” дао је кратку, језгровиту оцену данашње ситуације у Европи: „Исламска

или за идеологију глобализма.“

То што је порастао оптимизам Европљана – већина се сложила – има да захвалимо Путину и његовом војном ангажману у Сирији. Тим чином, како многи верују, најзад је дошао крај америчкој самовољи. Или, како је то формулисао италијански представник: „Руске бомбе у Сирији представљају највећу прекретницу у свету после Јалте“.

Неки од представника политичких партија на овом скупу део су владајућих коалиција у својим земљама. То је

случај са Аустријском народном странком. Неколико министара су чланови те странке. За Мари ле Пен свој глас дао је сваки четврти Француз. Представник Друге Русије верује да би његова странка, када би имала равноправан третман са владајућом странком Јединствена Русија, добила најмање 25 одсто гласова бирача.

Шта овај скуп значи за Србију? Оно што ми се овде чини као најпоучније за нас јесте питање језика. Да се, дакле, тачније и прецизније изражавамо. Реч је о проблему терминологије. Конкретно: које политичке странке у Србији би могле да учествују на овом берлинском скупу? Разуме се, оне које деле политичка убеђења европских политичких партија. Нашој јавности су оне познате, па не морам да их посебно помињем.

Ниједна од политичких странака које учествују у раду српског парламента не би могла

да, на пример, седи у Берлину. Зашто? Јер нису независне и не представљају аутентични глас народа. На изборима су прешле цензус од пет процената, јер су пред изборе испуниле услове које им је испоставила америчка окупациона власт.

Која је, дакле, у Србији

**Друга Србија?
Реч је углавном
о „невладином
сектору“, који ужива
подршку Вашингтона
и Брисела. У свим
битним политичким,
економским,
културним, чак и
спортским питањима,
они су за последњих
двадесетак година
увек против Србије.**

она боља, народна, истински већинска, друга Србија? Ово наивно, дечје питање довело ме до невероватног открића. У Србији се као другом Србијом зову оне политичке снаге које раде против интереса сопственог народа и државе. Да се спроведу поштени избори, Друга Србија не би добила ни три одсто. То

показује и „изборни успех“ Чече Јовановића, који, упркос навијању телевизија Б92 и РТС и свесрдне помоћи америчке, француске и британске амбасаде, није успео да пређе цензус од пет одсто.

ДРУГА СРБИЈА – УВЕК ПРОТИВ ОТАЋБИНЕ

Друга Србија?

Реч је углавном о „невладином сектору“, који ужива подршку Вашингтона и Брисела. У свим битним политичким, економским, културним, чак и спортским питањима, они су за последњих двадесетак година

били увек против Србије. То доказује и недавни случај у вези са кандидатуром „Косова“ за чланство у Унеско. Да ће „Косово бити драгоцен члан Унеска“, у својој предизборној кампањи неуморно су понављали такође и „поуздани пријатељи“ Вучића и његове владе, а у првом реду амерички, британски, француски и немачки амбасадори. И томе су им „несебично помагали братски народи“ из бивших југословенских република: Словенци, Хрвати, Црногорци и Македонци.

Како је то могуће? Зашто део српске опозиције такође зове „невладин сектор“ „другом Србијом“? Зато што многи људи не размишљају у употреби речи, о језику. Но, део одговора лежи и у чињеници да су многи људи кукавице, па немају храбрости да ствари именују правим именом. Може лудак да себе прогласи генијем. Ако. Онда то сматрамо комичним. Но, ако нормалан свет то прихвати

као да је чињеница, онда ствар постаје трагична. Може „невладин сектор“ да прича о себи шта год хоће, али то ништа не мења у њиховој стварној улози.

Веома духовито их је описао један српски режисер: „Они су манекени корпоративног капитализма, одевени у невладине организације. Они заправо глуме одважне момке и девојке пошто је лако бити храбар када иза тебе стоји америчка Шеста флота и Пентагон. Независан сам ја, а они су овисници. Од кога су они независни? Од своје нације, од свог идентитета“ (Емир Кустурица, НИН, 28. децембар 2006.).

Зар смо тако кратке памети и брзо заборавили улогу америчких, британских, француских и немачких „хуманитарних“ организације са „невладиним“ обележјем, како су од 1992. године водиле заједничке акције против Срба током грађанског рата у Југославији? Чињеница да су НВО са Запада, у сарадњи са „независним медијима“ у Београду, представљале важан фактор у војној агресији на Србе у Хрватској 1993, на Србе у Босни 1994. и на Србију 1999. То је остварено преувеличавањем броја избеглица и жртава „српске агресије“. Тако је, после Кумановског споразума у јуну 1999, „храбри српски невладин сектор“, уз подршку америчких окупатора, непрестано по Србији проналазио нове

„масовне гробнице Албанаца“, које су убили „српски војници и полицајци“.

Највећи проблем НАТО био је да пред сопственом јавношћу оправда продужавање бомбардовања, које је донело бројне жртве међу српским цивилним становништвом. РТС је о томе обавештавао свет. Зато је и срушена српска телевизија и убијени запослени у њој. Уместо да слободни новинари Запада захтевају да се истражи злочин над српским колегама

директор РТС.

МАЈКА УБИЈЕНОГ И КРИВИЦА

Ако сам добро информисан, „невладин сектор“ из Београда успео је да пронађе и „крунког сведока“, мајку, чије је дете било такође жртва бомбардовања зграде РТС. Њено сведочење за мене представљало једно од најодвратнијих и најмучнијих утисака које носим из тог времена. Зашто? Па зар није логично да, као мајка, захтеваш да се казне они који су ти убили дете? А та мајка, на сваку годишњицу убиства новинара РТС, нити једном речју да осуди убице њеног сина. А то није био директор РТС, већ амерички војник.

Или, довољно је да прелистамо понашање српских „невладиних организација“ у депешама Амбасаде

САД у Београду, како их је објавио Викиликс.

Тешко да човек не може да се не сложи са оценом нашег академика: „Незаобилазно питање наше стварности је питање невладиних организација изразитог противсрпског усмерења. Финансиране из иностранства, оне користе све могуће начине да национално, политички, културно и морално растроје наше друштво и нанесу му што веће штете. У медијима који су под владином контролом често се продуцирају у народу нимало омиљени ликови, који за све што се у протеклим ратним годинама дешавало на тлу бивше Југославије оптужују

Највећи проблем НАТО био је да пред сопственом јавношћу оправда продужавање бомбардовања, које је донело бројне жртве међу српским цивилним становништвом. РТС је о томе обавештавао свет. Зато је и срушена српска телевизија и убијени запослени у њој.

новинарима, Американци захтевају да се на десет година робије осуди тадашњи

Србе и Србију“ (Василије Крестић, 27. децембар 2006; <http://www.snp-miletic.org.yu>).

Мало ко зна да су невладине организације као такве забрањене у САД. Односно, свако ко жели да то ради мора да јасно назначи да је „страни агент“. Владимир Путин је само преписао амерички закон, па сада у Русији, свако ко наступа под капом невладиних организација, а финансиран је из иностранства, мора да дода да у Русији делује као „агент страног утицаја“, односно просто добија етикету „иностранних агентов“?

Словом, тако сам, далеко од Србије, овде, у Берлину, могао да далеко јасније сагледам стварно стање у мојој земљи. Рецимо ово: људи који су годинама блатили Србију и у медијима Запада ширили гадости и најодвратније лажи, или су пакосно коментарисали сваки пораз нашег народа, данас не само да не носе никакве последице, него су многи од њих или у влади или заузимају највише функције у државним и културним институцијама Србије. То је, ето, горка истина о једној окупираној земљи.

„ЊЕМУ СЕ СУДИЛО КАО РАДИО-ИЗДАЈИКУ“

Остаје нам за утеху барем једно: да нас нико не може убедити да је поштење неморално, а да битангама и нељудима морамо да аплаудирамо. А управо нас, у НВО убеђују да не треба поверовати у оно што видимо и да наше осећање неправде

није објективно, да америчко бомбардовање не треба да тумачимо као злочин, него да га прихватимо као чин „људскости и добрих намера“. Или како Ребека Вест на почетку своје књиге „Значење издаје“ каже за једног свог земљака: „Њему се судило као радио-издајку“ („as a radio traitor“). Реч је наравно о Вилијаму Џојсу (William Joyce), који је током Другог

Годишњи буџет невладиних организација у Србији

До 1.000 евра	28%
Од 1.000 до 5.000 евра	28%
Од 5.000 до 20.000 евра	18%
Од 20.000 до 100.000 евра	12%
Више од 100.000 евра	5%

Колико је једна земља слободна, може да се провери по статусу „невладиних организација“. Њихово деловање ограничава цео низ земаља: Русија и Кина, али такође Бразил, Индија, Еквадор, Колумбија и САД.

светског рата говорио преко немачког радија и радовао се бомбардовању Лондона.

После рата Енглези су га ухватили, организовали му суђење, осудили га на смрт као велеиздајника и 3. јануара 1946. обешен је јер је као британски држављанин био у служби непријатеља.

Да ли је данас у Србији могуће да неко буде осуђен за велеиздају земље?

Ништа се није догодило српским министрима одбране јер су тако „реформисали

војску“ да од ње практично није остало ништа сем почасне гарде. За издају земље може да се суди само у земљи која је суверена. Колико је једна земља слободна, може да се провери по статусу „невладиних организација“. Њихово деловање ограничава цео низ земаља: Русија и Кина, али такође Бразил, Индија, Еквадор, Колумбија и како сам већ поменуо, САД.

Ипак у једном се слажем са невладиним организацијама које делују у Србији, а уживају огромну подршку Вашингтона и Брисела: „Треба се суочити са истином“.

Но при томе они би прво морали да пођу од себе, те да се „суоче са сопственом прошлoшћу“. Преиспитајте критички себе и сопствени рад!

На крају да се вратим књизи Ребеке Вест. Један од њених јунака пише: „Одбијам да продам моју земљу“ („I refuse to sell my country“, Leonard Black wrote Herr Alberecht a letter; у: Rebecca West, The meaning of treason, стр. 101).

Немци су од заробљених Енглеза намеравали да регрутују „кооперативне“, што је друга блажа реш за „издају“. У томе, по сопственом признању, нису имали великог успеха. А то говори много у прилог Енглеза.

Завршићу текст цитатом из поменутог дела енглеске ауторке: „Људи се сећају да је, док су се они борили, постао човек који се ругао њиховој несрећи („The people remembered that while they had fought, a man had mocked at their misery“; у: Rebecca West, The meaning of treason, стр. 28).

пише:
мр Радован Калабић

У оба светска рата Срби су, први у Европи, пружили оружани отпор окупатору, постижући уједно и прве савезничке победе над агресором.

На Церу и Колубари српско је оружје заблистало, прво у Европи, пуним витешким и ослободилачким сјајем. Ђенералу Живојину Мишићу (1855-1921) команданту Прве армије припале су највеће заслуге за победоносни налет српске војске и за протеривање аустроугарског завојевача са територије Краљевине Србије. После Колубарске (Суворорске) битке Живојин Мишић је заслужено унапређен у чин војводе.

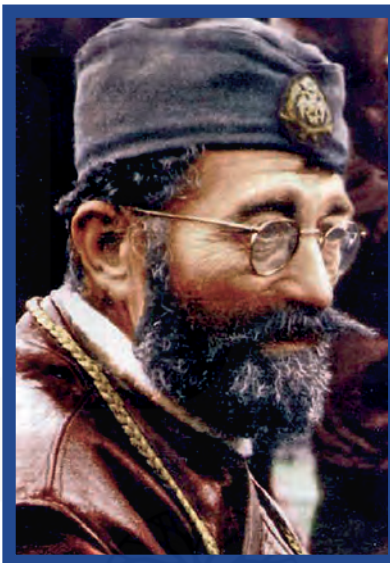
“Не признајем капитулацију”

Вест о капитулацији југословенске војске у Другом светском рату затекла је пуковника Драгољуба Дражу Михаиловића (1893-1946) и његову малобројну пратњу на планини Озрен. „Не признајем капитулацију. Та реч не постоји у српском језику“, изјавио је 20. априла 1941. на вису Луђањак у Петрову први герилац у окупираној Европи. Истог дана Дражиној групи се придружио војвода Митар Пајовић са тридесетак добојских четника. Међу првим придошлицама био је и резервни капетан Милојко Узелац - Тарас, добровољац са Солунског фронта, који је до краја рата остао у Дражином штабу. Михаиловићевом Брзом одреду потом приступа и мајор Миодраг Палошевић – Палош, најмлађи четник војводе Воје Танкосића из Првог светског рата.

Већ 21. априла пуковник Михаиловић издао је наређење да се поруши део пруге Хан Пијесак – Завидовићи, те да се нападне четири железничке станице са усташком посадом. (Наказна квислиншка творевина НДХ проглашена је још

ДРАЖА МИХАИЛОВИЋ - ПРВИ ГЕРИЛАЦ ЕВРОПЕ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

10. априла 1941, само четири дана након немачког бомбардовања Београда.) Повлачећи се према Дрини Дража је 25. априла у вештој заседи разбио муслиманске усташе, који су из Олова пошли у оружани напад на Србе из околних села. Наредног дана, 26. априла, Дражин одред напада немачку колону на око шест километара северно од Хан Пијеска. Из те битке Одред излази без губитака и са знатним ратним пленом у опреми, оружју и муницији. Истог дана Дража заостаје у српском

“Окупатор је дошао и отићи ће кад тад, а ви ћете остати овде. Зато памет у главу, па пазите шта радите. Ако данас нестане српско село, сутра ће нестати муслиманско, и тако ћете се потаманити у овом крају.”

*Д. Михаиловић
 муслиманима из Жепе*

селу Кусаче где су га мештани известили о пљачки и злочинима муслимана из Жепе над српским цивилним становништвом. Дража издаје наређење да му доведу на

разговор двојицу најугледнијих сељака из Жепе. Након очинских савета он их пушта да се безбедно врате у своје село и да осталима пренесу његову поруку, која је у најкраћем гласила:

Окупатор је дошао и отићи ће кад тад, а ви ћете остати овде. Зато памет у главу, па пазите шта радите. Ако данас нестане српско село, сутра ће нестати муслиманско, и тако ћете се потаманити у овом крају.

Прва немачка потеря за пуковником Михаиловићем покренута је на његов 48. рођендан, 27. априла 1941. Вештим маневрисањем Дража је избегао ову немачку потеру и 29. априла прешао Дрину изнад села Заовине. Немци из Бајине Баште 3. маја покрећу нову потеру за пуковником Михаиловићем. После краћег пушкарања немачки официр тражи појачање батаљона из Вишеграда, а немачки гарнизон у Ужицу ставља се у приправност. Дража уништава архиву, пушта коње у шуму и са Таре креће на планину Суворбор. У немачком извештају стоји да је потеря за Дражом на Тари „настављена без успеха“.

„Трећи српски устанак“

Дража је прво дошао у Струганик, у родну кућу војводе Живојина Мишића. Ту се у првој половини маја састао са Мишићевим сином и својим класним другом Александром. Свој штаб је сместио у чобанске колибе на Равној гори, са које је развио заставу српске непокорности и отпочео организовање оружаног отпора против немачког окупатора. Први у Европи. Према неким изворима то се збило 8. маја, али је распрострањенија верзија по којој се за датум „Трећег српског устанка“ узима 13. мај 1941.

Герилски покрет Драже Михаиловића ширио се великом брзином у окупираној Србији, али и на целом српском етничком простору. Тако и у западним српским крајевима где је српски живаљ био изложен на милост

геноцидној усташкој политици НДХ. Лозница је први ослобођени град од Немаца у Европи. Дражин Командант Подриња, потпуковник Веселин Мисита предводио је 31. августа 1941. Јадарски четнички одред у нападу на немачког окупатора у Лозници. Најмлађи мајор краљевине Југославије, који је течно говорио француски, немачки и чешки, покошен је митраљеским рафалима док је наступао ка центру града на челу свог одреда. После Миситине погибије команда над устаницима у Лозници поверена је капетану Богдану Дрљачи и резервном поручнику Георгију Бојићу, игуману манастира Трноше. У нападу на Лозницу заробљена су и 93 немачка официра и војника, према којима се поступило по свим правилима Међународног ратног права. Слобода Лознице трајала је 40 дана.

Већ сутрадан, 1. септембра 1941. Церски четнички одред под командом капетана Драгослава Рачића напада Немце у Богатићу и на један дан ослобађа ову мачванску варошицу. Немачком окупатору у Богатићу прискачу у помоћ усташе, које су пристигле из НДХ. Рачић је принуђен да напусти Богатић, у коме је изгубио 25 бораца, те да се са рањеним и преживелим устаницима придружи четничкој опсади бање Ковиљаче, која је отпочела, такође, 1. септембра под командом потпуковника Николе Радовановића. У борбама за Ковиљачу Немци први пут после окупације у Другом рату дижу авијацију против српских устаника. Ковиљача је ослобођена 6. септембра 1941, на рођендан краља Петра II Карађорђевића. У борбама за бању Ковиљачу погинуо је 41 четник Драже Михаиловића, а Немци су имали 9 погинулих, 24 рањена и 51 заробљеног. У међувремену, окончане су борбе за рудник Зајачу и за Завлаку. А Крупањ је ослобођен 4. септембра 1941. У ослобађању Крупња учествовало је 300 четника по па Владе Зечевића и поручника Ратка Мартиновића. Обојица су касније прешли у редове Титових партизана.

Уследили су напади на немачког окупатора у Шапцу, Крушевцу, Горњем Милановцу, Чачку, Краљеву, Крагујевцу, Ваљеву... У свим овим ослободилачким акцијама борци под командом Драже Михаиловића

имају пресудну улогу. Они подносе неупоредиво највеће жртве устанка против немачког окупатора у Србији 1941.

Застрашујуће одмазде

На основу злогласне Хитлерове наредбе од 16. септембра Немци под командом генерала Франца Бемеа већ 29. септембра 1941. започињу операцију гушења устанка у Србији. Крећу од Мачве и у свему се доследно придржавају Хитлеровог упутства о примени

**мајор Александар Мишић,
син војводе
Живојина Мишића,
жртвовао живот
да би свом команданту
обезбедио предност.**

безобзирних мера, које „морају послужити као застрашујући пример“. Једна од тих безобзирних мера била је да се за једног убијеног немачког војника стреља сто, а за рањеног педест српских цивила. Крагујевачки масакр представља најдрастичнији пример немачке одмазде над недужним становништвом, од које нису била поштеђена ни деца узраста између 8 и 15 година.

Прва и права битка између Дражиних четника и Титових партизана, која стоји на почетку грађанског и братоубилачког рата

у Србији под немачком окупацијом, почиње на Трешњици код Ужица, у зору 2. и траје до 9. новембра 1941. Ова битка је окончана уласком партизана у Косјерић и четничким одступањем према Повлену и Равној гори. Немачка операција хватања пуковника Драже Михаиловића отпочела је у зору 6. децембра 1941. Гониоци су, користећи се ефектом изненађења, банули право у кућу мајора Александра Мишића у Струганику. Искочивши кроз прозор Дража, Мишић и мајор Иван Фрегл, пореклом Словенац, почињу да беже кроз дубок снег од немачке потере. Син легендарног војводе Живојина Мишића застаје и лажно се представља Немцима као пуковник Дража Михаиловић. Кратка немачка збуњеност дала је Дражи прилику да им умакне. Пошто нису успели да ухвате и ликвидирају вођу Трећег српског устанка, Немци су задовољење потражили у стрељању лојалног Фрегла и Александра Мишића. Сина нашег легендарног војсковође, војводе Живојина Мишића. Који је и рођен баш на том месту, на падинама Суворора, са кога је 1914. покренуо противофанзиву и протерао туђина са реке наше славне. После првог неуспелог препада Немци крајем децембра 1941. покрећу опсежну офанзиву на Равну гору с истим циљем – да се дочепају пуковника Михаиловића и да униште његов главни стан. Међутим, Дража је поново успео да се извуче из немачког обруча и да пређе у Драгачево, а потом у свој родни крај, у Ивањички срез. Почетком 1942. он се са палнине Јавор враћа у Драгачево, где 11. јануара 1942. прима вест из Лондона о постављењу за министра војске, морнарице и ваздухопловства у избегличкој влади Слободана Јовановића.

У чин дивизијског ђенерала Југословенске војске у Отаџбини унапређен је након осам дана, 19. јануара 1942. Тако се завршила герилска етапа војевања Драже Михаиловића у Другом светском рату. Тако је, истовремено, отпочео период легалне и легитимне борбе против немачког окупатора најодликованијег српског официра, ђенерала Драгољуба Драже Михаиловића.

ПОТРОШИЛИ СМО МИЛИОНЕ

Мој шеф, који је иначе и био некада у Америчком сенату је неколико пута напоменуо да ће бити некаква превара у Босни. Месец дана пред наводни геноцид у Сребреници ми је рекао да ће тај град бити упориште медија широм света и дао нам је инструкције да зовемо медије.

Роберт Баер, бивши високи изасланик и официр ЦИА, уједно је и аутор многих дела у којима је одавао информације о ЦИА и о администрацији Била Клинтон и Џорџа Буша, због чега је неколико пута хапшен и привођен. Лични пријатељ, Мит Веспур који је радио у сенату и који му је давао поједине информације је убијен у хотелу из сачмаре. Као високи оперативац ЦИА радио је на простору Југославије у периоду од (1991-1994) и на Блиском истоку. Роберт Баер је учествовао у неколико документаца на Националној Географији оптужујући владу Буша за рат због нафте!

Интервју је обављен уживо у Канади, током мог пута пре неколико дана. Роберт Баер тренутно промовише своју књигу - The secret of White House - у Квебеку, где смо и разговарали. У интервјуу смо разговарали о позадини рата у Југославији.

Кад сте стигли у Југославију, где је то тачно било и који Вам је био први задатак?

Стигао сам хеликоптером са још 3 агента. Слетели смо 12. Јануара 1991 у Сарајево. Задатак нам је био да припазимо на наводне терористе српске националности, који би требали напасти Сарајево.

О којим терористима је реч и зашто би они наводно требали да изврше те нападе?

О српским, дати су нам фајлови да група по имену „Врховна Србија“ планира извести бомбашке нападе

на кључне зграде у Сарајеву због жеље да Босна изађе из тадашње Југославије.

Да ли је таква група постојала и шта сте Ви тачно радили у Сарајеву по наредби команде ЦИА?

Таква група никад није постојала! И нас је централа преварила. Имали смо задатак да упозоравамо и да ширимо панику међу политичарима у Босни, једноставно пунили смо им главу да ће Срби да нападну. У почетку

све само не то!

Кажете отишли сте у Словенију, којим поводом?

Тамо сам добио инструкције да је Словенија спремна да прогласи независност, дате су нам паре, неколико милиона долара, уз тај новац ми смо финансирали разне невладине организације, опозиционе странке и разне политичаре који су распаљивали мржњу.

Какво сте Ви имали мишљење због те пропаганде од стране ЦИА, и шта су о томе мислиле ваше колеге?

Свакако да се задатак не одбија од ЦИА, поготово не тада јер су сви били нервозни и склони параноји! Многи агенти и високи чиновници ЦИА су нестајали само зато што су одбили да раде пропаганду против срба у Југославији. Ја лично сам био шокиран дозом лажи наше агенције и политичара! Многи агенти ЦИА су радили пропаганду а да нису ни свесни шта раде. Једноставно свако ради делић приче, и само онај ко је склопио целу причу зна позадину а то су политичари.

Значи постојала је пропаганда искључиво према Србима?

Да и не. Пропаганда је имала за циљ да завади државе и да се оне одвоје од матичне Југославије. Морали смо изабрати жртвено јагње које би било криво за све. Неко ко би био одговоран за рат и насиље. Србија је изабрана јер

смо и ми прихватили причу, али после смо се мало запитали. Зашто дижемо панику кад та група олигледно ни не постоји?

Како и када се завршила та операција и да ли је имала неко име?

За мене се завршила након две недеље, добио сам нови задатак у Словенији. Иначе операција је трајала још месец дана и имала је назив „ИСТИНА“. Иако је то било

ДА БИСМО РАЗБИЛИ СФРЈ

је на неки начин била наследница Југославије.

Можете ли набројати политичаре који су у бившој Југославији били плаћени од стране ЦИА?

Да, мада је то деликатно. Стипе Месић, Фрањо Туђман, Алија Изебеговић, многи саветници и чланови владе Југославије, плаћени су били и српски генерали, новинари па чак и поједине војне формације. Једно време је плаћен био и Радован Караџић али је престао да узима помоћ кад је схватио да ће бити жртвован и оптужен за злочине у Босни. Био је израђен од Америчке администрације.

Споменули сте контролу и финансирање медија, како је то било тачно?

То се већ зна, поједини агенти ЦИА су били задужени за писање званичних изјава које би спикери читали на вестима. Наравно спикери нису ништа знали, они су то добили од свог шефа а он од свог који је био наш човек. Постојао је један задатак за све, а то је да се кроз телевизију шири мржња, национализам и скроз су се истицале разлике међу људима.

Сребреница, сви знамо за њу. Можете ли рећи нешто о томе уколико знате?

Да! Од 1992. сам у Босни био поново, али овог пута је требало да обучавамо војне формације које су представљале Босну, нову државу која само што је прогласила независност. Сребреница је преувеличана прича и нажалост велики број људи су изманипулисани. Број жртава је

једанк убијеним Србима и другима али Сребреница је политички маркетинг. Мој шеф, који је иначе и био некада у Америчком сенату је неколико пута напоменуо да ће бити некаква превара у Босни. Месец дана пред наводни геноцид у Сребреници ми је рекао да ће тај град бити упориште медија широм света и дао нам је инструкције да зовемо медије. Кад сам питао зашто, рекао је видећеш. Добијена је наредба да са новонасталом Бошњачком војском ударимо по кућама и цивилима. Наравно то су били грађани Сребренице. У том тренутку са друге стране ударили су и Срби. Вероватно је и њих неко платио и нахушкао!

Ко би онда могао крив бити за геноцид у Сребреници?

Једноставно жртве у Сребреници су биле ту због Босанаца, Срба и Американаца то јест нас! Али све је преписано Србима. Нажалост многе жртве су сахрањене као муслимани, а били су Срби или друге националности. Пре неколико година је мој друг, бивши агент ЦИА и садашњи човек у ММФ-у рекао да је Сребреница производ договора између

Америчке владе и политичара у Босни. Сребреница као град је жртвована јер је након тог наводног злочина Срба, Америка имала повода за напад.

Шта мислите генерално зашто се Југославија распала, тј. зашто је Ваша влада имала жељу да то уради?

Све је јасно, људи који су некад хушкали на рат а уједно и приповедали о миру сада су власници компанија које експлоатишу разна рудна богатства и слично! Једноставно, направили су од Вас робове, ваши људи раде за ђабе и тај производ иде у Немачку и Америку, они зарађују! А Ви још на крају морате да откупите и увезете оно што сте сами направили, пошто немате новца, морате се задужити, то је читава прича са целим Балканом!

Нисте били на Косову активни као агент ЦИА, али да ли је и ту било неког притиска од стране Америке?

Како не! Косово је одузето из два разлога, прво због рудних и природних ресурса, а друго, Косово је војна база НАТО! У срцу Европе је њихова највећа војна база.

Имате ли поруку за људе из бивше Југославије?

Имам. Нека забораве прошлост, она је исценирана и лажирана. Изманипулисани сте, они су добили шта су хтели и глупо је да се Ви још мрзите, морате показати да сте јачи и да сте схватили ко је све направио! Ја се искрено извињавам! Зато дуго времена и откривам тајне ЦИА и Беле куће!

пише:

др Душан Пророковић

Својевремено сам, на једном скупу са већим бројем учесника, остао усамљен у одбрани тада изложене тезе Мевлута Чавушоглуа. Била је то прича како западне земље и међународне организације не смеју да притискају остале у Европи и на Блиском истоку да по хитној процедури прихватају њихове стандарде и вредности. Уређење политичког система се тиче и историјских околности и традиционалног друштва и сваки притисак јавља и контрареакцију. А у збиру, све то доводи до дугорочне дестабилизације. Чавушоглу је тада био посланик у турском парламенту (иначе је и један од оснивача Ердогановог АКП-а), а касније је постао и шеф турске дипломатије. Запамтио је моје постављање и било му је интересно да после тога неколико пута поразговарамо. Мени је било интересно да од њега чујем одговоре о неоосманистичкој доктрини Турске. Конкретно, занимало ме како Турска мисли да ојача своје присуство на Балкану, без пактирања са Бугарима и Србима. Претерано ослањање на мухамедански фактор, то јест на Албанце и муслимане у БиХ, може само изазвати контрареакцију осталих балканских држава. И Турска ће онда направити себи више штете него користи. Разговори су били интересантни, а

Почетак краја Ердогана

закључак који сам још пре неколико година извукао је да ипак не постоји конзистентан одговор на моја питања.

Ахмет Давутоглу, творац неоосманистичке геополитичке концепције, је написао рад који је у теоријском смислу одличан (у преводу на српски језик „Стратегијска дубина: међународни положај Турске“, Службени гласник, Београд, 2014). Међутим, често се дешава да је теорија једно, а политичка пракса нешто сасвим друго. У теоријским разматрањима, поготово када је о геополитици реч, се дефинише шта треба учинити

понашају као да је Турска већ увелико постала велика сила. Као да је неоосманистичка концепција већ реализована. Несумњиво, Турска је имала потенцијал да то и постане, али је она суштински представљала само регионалну силу. И то регионалну силу која је од 2009. године улазила из једног проблема у други. Од циља да Турска постане „држава са нула спољнополитичких проблема“, дошло се до позиције да је постала „држава са нула пријатеља“. У односима са САД Ердоган је затезао до линије пуцања, због сумњичења Вашингтона да подржава

Фетулаха Гулена и спрема га за „турског Хомеинија“ који ће се у једном тренутку вратити у Анкару и преузети власт. Са ЕУ спор траје прилично дуго око многих ствари, а мигрантска криза га је само продубила. Са Израелом су односи нарушени због претераног уплитања Турске у решавање палестинског питања.

како би се постигао циљ, а у реалполитици се дефинише шта може. Често оно што треба и не може да се оствари. Зато се и разрађују различите тактике. Давутоглу је у осмишљавању тактике потпуно омануо. То су показали и претпоследњи избори у Турској на којима је АКП подбацио. На последњим је успео да поправи резултат, али је то дуга прича, која се по својој прилици неће добро завршити.

Елем, и Давутоглу и Ердоган су много раније него што је требало почели да се

Док је у Сирији званична Анкара све карте бачила на свргавање Башара Асада не изградивши алтернативну позицију. Паралелно, Ердоган је све време зазирао од могућности да Иран ојача своју позицију, што није претерано ни крио.

Истовремено је отворено превише фронтова. Давутоглуова рачуница, безрезервно подржана од стране Ердогана, је имала системску грешку и резултат је морао бити лош. Са Русијом је Ердоган играо врло опрезно, покушавајући да на тај начин створи баланс у спољнополитичком наступу,

а са Путином је чак договорио стратешки споразум, који се пре свега тицао енергетске сарадње. У једном тренутку се учинило да то може представљати и одступницу у грађењу алтернативне позиције Турске у Сирији. После позива Асада да се Русија укључи у борбу против тероризма на сиријској територији на Блиском истоку више ништа није исто. Турска је своје интересе морала да брани у неком новом оквиру, који је најпре могла да договори са Москвом и вероватно Техераном.

Међутим, као и у другим приликама, Ердоган је погрешно у одабиру тактике. Одлучио се на симетричну реакцију, потпуно превиђајући последице. Последња, вероватно и кобна грешка Ердогана, била је обарање руског борбеног авиона изнад Сирије. У одбрани своје позиције Ердоган и Давутоглу су се толико запетљали, да не само да у њихове одговоре више нико не верује, већ су добро пољуљали сопствени легитимитет у међународној арени. Ко ће сада веровати Ердогану и сматрати га за кредибилног партнера? Ипак, највећи проблем у целој овој причи не представља што је напетост у турско-руским односима порасла до тачке пуцања, већ што ништа из досадашњег Ердогановог постављања не говори да он може да промени своју тактику. После најаве Давутоглуа да се размишља о промени устава, како би Турска добила чист председнички систем, више је него очигледно да Ердоган има намеру да настави са предузимањем симетричних одговора на сваки нови изазов. Сасвим је могуће да он сада неког претераног избора и нема. Уколико би се повукао

и показао попустљивост пред захтевима Русије, његов рејтинг би се стрмоглавио. А шта може да значи наставак досадашње Ердоганове тактике, требало би да занима цео свет. Јер, акцијама у претходне четири године, које су биле усмерене на рушење Асада по цену сарадње са Исламском државом, а што је кулминирало обарањем руског авиона, Турска је потрошила све кредите да учествује у будућим договорима о Сирији, а вероватно и о реконфигурацији Блиског истока. Наставком таквог

У сукобу са Путином, Ердоган једноставно не може да победи. А ако призна пораз у овој фази рата, отвара се питање његовог останка на власти у самој Турској. Иако је могуће да ће се Ердоган још неко време одржати на челу Турске, што захваљујући променама устава, што захваљујући последњем споразуму са ЕУ који му доноси „свеж политички ваздух“, биће то период мучења и за њега и још више за Турску.

понашања (даље наоружавање исламских екстремиста, копнена интервенција у региону Алепа, интензивирање акција против турских Курда) сасвим је могуће да ће доћи и до реконфигурације Турске. Довољно је само да Русија снажније подржи Курде и да кризу из Сирије пресели у Дијарбакир. За разлику од Ердогана, Путин се показује као изванредан реалполитичар

и он предузима асиметричне одговоре. Не улази у директне сукобе, нити покушава да води битке са неизвесним исходом. За сада, обезбедио је Сирију најмодернијим противваздухопловним системима, територија коју контролише Исламска држава се смањује из дана у дан, а за своје потезе је обезбедио пуну подршку регионалних играча (Иран, Ирак), који су му потребни за несметано извођење војних акција. Ако се одлучи да подржи Курде, то неће бити једностранни потез, већ манвеар договорен са низом других актера (између осталог, сасвим је могуће да ће бити договорен и са САД).

У сукобу са Путином, Ердоган једноставно не може да победи. А ако призна пораз у овој фази рата, отвара се питање његовог останка на власти у самој Турској. Иако је могуће да ће се Ердоган још неко време одржати на челу Турске, што захваљујући променама устава, што захваљујући последњем споразуму са ЕУ који му доноси „свеж политички ваздух“ (три милијарде евра за збрињавање миграната плус безвизни режим), биће то период мучења и за њега и још више за Турску. Подбацио

је у утврђивању тактике, заједно са премијером Давутоглуом, којем је после свега поверио још један мандат. Неоосманистичка доктрина је отворила пуно питања, која су захтевала конзистентан одговор и асиметричан приступ у реализацији. Турска власт то није имала. Сада је доспела у ћорсокак из којег не може изаћи без великих последица.

Текст преузет са:
www.strateskealternative.rs

“РУМУНСКО ПРОЛЕЋЕ” УСРЕД ЗИМЕ

БУКУРЕШТ

пише:
Милан Петровић

За фактичко обарање Понтине владе многи јавно тврде да је било дело познатих организатора „пролећних револуција“ које су се десиле последњих година широм света

Шеф букурештанског технократског кабинета постао Дачијан Чолош, чија политичка путања потиче из „Сорошевог расадника“ Дводомни румунски парламент, комотном већином, изгласао је поверење новој, у суштини прелазној технократској влади, коју предводи бивши комесар ЕУ за пољоривреду и саветник председника европске комисије Ж.К. Јункера за прехранбену безбедност, Румуна-Француза

Дачијана Чолоша. Суштина његове политичке путање (једно време био је румунски министар пољопривреде) своди се на то да он потиче из „Сорошевог расадника“. Тако је за мање од годину дана од свог избора за председника Румуније Клаус Јоханис остварио велику, више пута јавно изражену жељу да има „своју владу“ која ће заменити опречну му коалициону владу социјал-демократе Виктора Понте. То и поред

тога што је та левичарска влада спроводила либералне програме. Познато је да је В.Понта

ту катастрофу нису хтели одмах да поднесу оставку сносећи велику одговорност, онда је то учинио премијер

Понта. Наравно, са примијером морала је да оде и цела влада. Понтин потез има и друга објашњења.

Оставка због ММФ-а?

Осећало се да он одавно жели да се повуче под великим јавним притисцима, поготову због намештеног извођења пред суд због неких давнашњих новчаних

Дачијан Чолош (46) је био европски комесар за пољопривреду од 2010. до 2014. године и од јула ове године је саветник за прехранбену безбедност председника Европске комисије Жан-Клода Јункера.

поднео оставку свог кабинета након трагичних збивања у букурештанском ноћном клубу „Колектив“. Тамо је 30. октобра у изненадном пожару животе изгубило преко 60 младих људи (тај се број повећава из дана у дан пошто тешки рањеници умиру по румунским и европским болницама услед великих опекотина и отровних гасова), а стотине било рањено. Пошто главни кривци за

малверзација. Сада је бивши премијер искористио прилику да се „елегантно“ повуче са позорнице и спасе своју евентуалну политичку будућност. Многе његове социјал-демократе сматрају да је он дезертирао иако је иза себе имао солидну парламентарну већину. Као што се зна та се већина ослањала на гласове Социјал-демократске партије (ПСД), „правоверних“ либерала (АЛДЕ) и странке

напредњака (УНПР). У ствари В.Понта је био принуђен да поднесе оставку иако је она била неоправдана и парадоксална с обзиром да је његова влада већ три године за редом бележила економски раст Румуније, један од највећих у ЕУ, па и у Европи уопште. Запажено је да је В.Понта често улазио у клинч са Међународним монетарним фондом, који се супротстављао посебно неким изузетно повољним социјалним потезима и кресањем такса (чак и ПДВ – са 24 на 20 осто).

Од свог изазивача на прошло-годишњим председничким изборима, изабрани шеф државе К. Јоханис

је више пута тражио од Понте да се повуче „после пораза“. Он то није хтео да учини. Председнику блиска опозициона Национално-либерална странка (ПНЛ) је три пута за мање од годину дана тражила да парламент изгласа неопверење Понтиној влади (последњи пут овог септембра). Сва три пута врховни законодавни орган је одбио да то учини. Либерали су упорно тражили ванредне изборе.

Домаћи, па и неки страни медији су отворено постављали питање: зашто тражити обарање једне владе која успешно делује не само на економском, већ и на социјалном плану, владе којој је пошло за руком не

само да попуни буџетске рупе, које јој је оставио Басескуов режим, него и да повећа плате и пензије, а посебно да уравнотежи буџет.

За фактичко обарање Понтине владе многи овде јавно тврде да је било дело познатих организатора „пролећних револуција“ које су се десиле последњих година широм света. Аргумента за ту

Грађанско друштво са улице

Посматрачи, међутим, запажају да се лозинке нагло мењају, да се међу демонстрантима појављују скупине веома бучних људи који носе штампане

тврдњу има сијасет. Довољно је само видети како су се овде догађаји развијали. Јер, вели се, они слободно могу бити уврштени као градиво за неки уџбеник „фејсбук политичке технологије“.

Дакле, 30. октобра страшна трагедија у букурештанском ноћном рок клубу „Колектив“, у којој је изгубљено толико младих живота, дубоко узбуђује румунску јавност. Бурне јавне емоције се муњевито шире. На десетине хиљада људи излази на тргове Букурешта и других румунских градова и протестује против аљкавости власти које су биле дужне да контролишу да ли су јавни

објекти где се окупљају људи заштитени од пожара. Траже се кривци за небригу. Масае траже промену целе политичке класе, осуђују корумпираност политичких партија и њихових лидера, позивају на одговорност и самог председника Јоханиса. Тражи се нова револуција. Масовни протести се одржавају и наредних дана. Незадовољство је огромно.

плакате са позивима за смену владе. Трећи дан демонстрације су у том погледу биле још речитије. Види се да неко систематски вуче конце.

На отворену сцену ступа сам председник Клаус Јоханис који изјављује да је уз демонстранте, да види и чује шта они траже, шта су „захтеви грађанског друштва и улице“ и да и он лично захтева оставку премијера Понте. Четвртог и петог дана велике демонстрације достижу врхунац. Лично председник „силази“ међу масе на букурештанском Универзитетском тргу, епицентру нове „револуције“ чистих руку.

Под тим притиском премијер

Понта подноси оставку свог кабинета. Истог тренутка председник саопштава да је одлучио да нађе новог премијера, који ће бити ванстраначка личност, технократа, не упрљан корупционашким злом. Он ће наћи нове чланове владе из експертских кругова, „незаражене“ и неупрљане. Као под неком диригентском палицом демонстрације се прекидају. Почиње игра око нове владе. Али, први корак који председник К. Јоханис чини у новонасталим условима је састанак са америчким амбасадором у Букурешту. Румунски медији су то посебно истакли. Затим у палати „Котрочењ“ започињу председникове консултације са свим политичким партијама заступљеним у парламенту. Председник хоће да сазна како оне виде излазак из владине кризе, кога предлажу за новог премијера. Али у те консултације он, по његовим речима, „уводи нове играче“: представнике грађанског друштва и улице. Ту проширену игру „демократског консултовања свих“, па и улице, бивши председник Т. Басеску назива „великом лакрдијом“, а водитељка емисије „На дневном реду“ на тв каналу „Антена 3“, популарна Дана Греку „политичким балетом“

који се изводи по музичкој варијацији „препознатљивих пролећа“. Бард румунског новинарства, утицајни Јон Кристоју, пише о „замајавању народа“.

Штап и шаргарепа

Да је то баш тако говори чињеница да се одмах по објављивању вести о оставци Понтине владе, дакле пет дана пре почетка „важних

Проширену игру „демократског консултовања свих“, па и улице, бивши председник Трајан Басеску назива „великом лакрдијом“

политичких консултација у председничкој палати“, у једном полузваничном билтену ЕУ у Брислу појавио чланак у коме се црно на бело каже да ће „нови румунски премијер постати бивши евро-комесар Дачијан Чолош“. Другим речима, румунски политички балет је игран по сценарију састављеном ван земље.

Ваља нагласити још један елемент румунске политичке кризе. Колико до јуче, председник К. Јоханис и њему привржена ПНЛ, која се налазила у опозицији, упорно су тражили ванвредне парламентарне изборе. После ослањања на улицу и оставке Понтине владе, немајући још већину у парламенту, они се одричу тог захтева. Ситуација се променила путем једног другог притиска. У међувремену,

један од Понтиних савезника, лидер румунских напредњака УНПР), генерал Габриел Опреа, бива оптужен због наводне кривице за смрт једног полицајца-моторциклисте из његове пратње, односно за злоупотребу службених дужности.

Преплашен, овај брже-боље полаже оружје и прелази на опозициону страну. Тако створена парламентарна већина даје одрешене

руке председнику Јоханису и он предлаже свог, односно европског пулена Дачијана Чолоша за новог премијера. Ето та већина је и изгласала поверење новој влади из бриселске епрувете. Политички аналитичари оцењују да је једини циљ и задатак нове владе да „добро“ припреми пролећне локалне и јесење опште парламентарне изборе 2016.

Србија, земља контраста

И одједном дођоше и зима и танак снег. И време је било. да би нас све забављао.

***

После напада на Париз и открића Србина као терористе, код нас се прича да нема опасности од исламиста и терориста. Понавља се стара пракса да је Србија недодирљива, споља, а изнутра се распада.

***

Слично је и у Скопју, где сам био пар дана. Нема опасности од исламиста, јер живе са нама.

Македонци су уништили све српске културне трагове и Цркву су нам отели. Имају своје Скопје на води, квази антички град на Вардару. Шипатрима су дали сва права.

Остали већи део главног града Македоније је под Албанцима и у смећу.

***

Пита Македонац Шиптара у Скопју, граду са највише Албанаца на свету:

- Што правиш ? (Шта радиш)
- Ништо не радим само го деца правиме!

Пита Србин Шиптара у Прешеву:

- Шта радиш бре?
- Ништа само тргујем са мигрантима и хероиним! – одговара Албанац из Србије.

***

- Како се зове син алкохоличара?
- Синалко.
- А син месара?
- Синокољ.
- Син конобара се зове Синкелнер.
- А какво име носи потомак швалера?
- Син Курослав.

То су нова модерна српска имена.

***

У Београд стиже политичка елита света, које воде Кери, Лавров и остали са чудним презименима. Није ми јасно зашто долазе кад овде траје државни удар против премијера. Барем он тако умишља,

Демократија није кутија америчких жвака да даш некоме да је једе. То је сложен процес организације друштва да добро функционише.

Уместо демократије имамо медиократију, владавину преко гласила обећањима, застрашивањима или чудесима, као што је Београд на води.

Зато се питам шта је то српско светско чудо?

- Кад Босанац осмисли, шеик финансира, а напредњак изгради.

***

Жали се Ера комшији:

- Већ шест дана лежим у штали крај краве очекујући да се отели и ништа !?

А овај му искрено каже:

- Када те види поред себе, сигурно мисли да се већ отелила!

Тако и код нас никако да држава нешто крупно отели, јер кад види ко је на власти, мисли да је већ нешто урађено. Простаци, међутим, не знају ништа да раде сем да блебећу. Министар војни је јавно рекао да воли новинарке кад клекну.

И зар такав кафеџија и керамичар из Крушевца да нам води одбрану и армију. Премијер који је измислио државни удар у Србији га је само укорио, зарад показивања строгаће, али га није сменио због вулгарности и увреде жена.

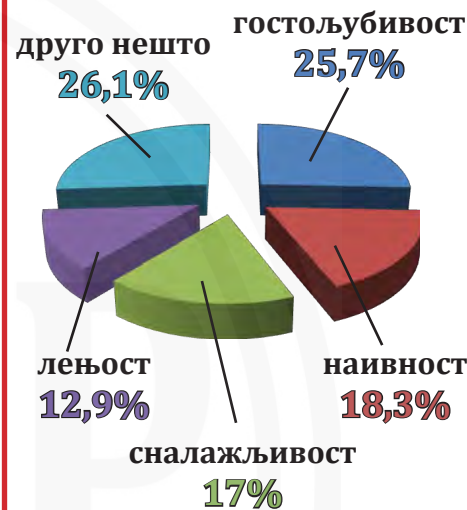
Какви смо ми таква нам је и власт и држава. Прошла је Конференција ОЕБС-а са 1.500 учесника и после тога вратили смо се својој простоти и сивој свакодневици. Све рачунам да се у таквим условима она Ерина крива никад неће отелити.

Марко Лопушина

Анкета

Која је доминантна особина Срба?

Србија

извор: **Krstarica**

Срби у Румунији

извор: **НОВИ ТЕМНИШВАРСКИ ВЕСНИК**

пише:
Мимо Обрадов

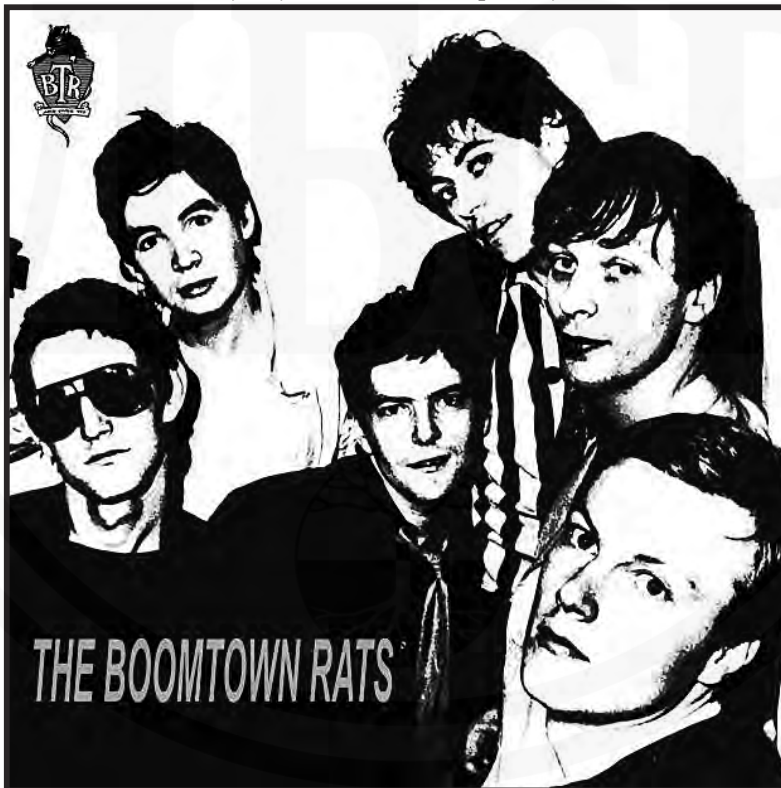
ИМА ЛИ ЈОШ НЕКОГА ТАМО? *

Подсећање на не тако давну прошлост оживљава и оно стање једа и патње што је наша ситуација била толико различита од оне у којој је живео српски народ у бившој Југославији. Ми смо овде били буквално изоловани од света а, што је за нас било најболније, и од матице. Није било дозвољено путовати ван граница комунистичке државе. Информације које су пристизале са трулог запада биле су строго цензурисане. Није било слободне штампе, радија и телевизије. У првој половини осамдесетих година прошлог века десило се нешто чудно. Градска омладина почела је да се буди, све мање да прихвата индоктринацију и да глуми одобравање друштвеног реда који је наметао режим.

Мени је изузетно упечатљиво деловао концерт – у ствари серија од три наступа током два дана – који је у Букурешту одржао 1981. године ирски састав The Boomtown Rats. На једном од ова три наступа – чини ми се да је то било на последњем – вокални солиста Боб Гелдоф (касније

истакнути активиста за људска права и помоћ афричким народима, организатор чувених хуманитарних концерта Live Aid, 1985, у Лондону и Филаделфији, и Live 8, 2005, у земљама Г8 и Јужној Африци) исмејао је милиционере који

једини који сам у том тренутку имао код себе (плочу групе The Boomtown Rats сам касније набавио из Београда, пошто ју је ПГП РТС објавила као оригинално компилацијско а не лиценцно издање: The Best Of The Boomtown Rats).

“Зид” у Темишвару

1983. године у Темишвару, у Дому омладине, када смо у оквиру Клуба ПМ 6, организовали пројекцију филма The Wall – Зид, редитеља Алена Паркера, на основу приче и музике састава Pink Floyd, а којем је главну улогу играо Боб Гелдоф, створила се таква гужва да је дошло до пуцања стакла на улазним вратима, што је привукло пажњу дежурних чувара

су демонстративно заузели простор између сцене и првих редова публике, а једном од њих дохватио качкет и затим шутирао као прави фудбалски ас. Милиција није хтела да се због тога дигне прашина те су ми Гелдоф и дружина, после концерта, при изласку из дворане, потписали омот музичког албума Френка Запае,

реда. Пројекција је протекла без инцидената, неколико хиљада људи је зурело у три ТВ пријемника који су висили, окачени о таван дворане. Нешто су можда и видели, нешто чули, а не знам у којој је мери све било разумљиво. Био је то Зид! The Wall!!! Pink Floyd!!! Уз то, главну је улогу у филму играо Боб Гелдоф! Активиста идеолошког бироа и вероватно

члан државне безбедности који је одговарао за културу затражили су од организатора транскрипт филма. Даље се није ништа догодило али нисмо смели да поновимо пројекцију упркос огромном интересовању.

тада владала сада је потпуно нестала. Радије ћемо у Италију и Шпанију да беремо јужно воће, у Аустрију и Немачку да бринемо старе особе, него да учимо и студирамо. Прија нам медиокритет и

неодговорност у вези са нашом Европском, или било каквом, сутрашњицом. Ишчезао је такмичарски дух и сада се само смешимо и тупо зуримо према школама и универзитетима, уочени пратимо talk show програме на малом екрану, листамо незаинтересовано

Тек касније - одмах после преокрета, пред Нову Годину 1990. - успели смо да из импровизованог ТВ студија у Дому омладине, у оквиру програма новорођеног канала Телевизије Слободни Темишвар, представимо ширем кругу гледалаца овај култни филм.

О "Зиду" на зиду

У међувремену је, у данима бунта, на једном зиду у граду, у близини централног седишта милиције, освануо графити који је тако верно изразио стање оних који су имали смелост да се огласе против диктатуре у данима када је Темишвар био усамљен на тој барикади, са натписом: Is there anybody out there? То је, иначе, био наслов једне песме и сцене из филма.

Увереност у моћ васпитања и продорност културе која је

Играни филм

Pink Floyd The Wall (1982)

режисер: Алан Паркер

Прича је о пропалој рок звезди Пинку (Боб Гелдоф), који се присећа разних догађаја из свог чудног живота. Од мајке која покушава да га заштити од свих спољашњих утицаја и учитеља тиранина који понижава Пинка због писања песама, до брака без љубави, сви ће ти догађаји натерати Пинка да сагради зид да би се коначно осамио и препустио својој музици.

дневну штампу коју све више преплављује олигофрени монденитет... Анестезија**.

Да ли ћемо се - као некада гледаоци пиратских копија страних филмова приказиваних полузванично у институцијама режима - побунити и затражити превод, или ћемо покушати да зближимо интелектуалну интуицију с продуктивном моћи фантазије и, адекватно, философију са уметничким стваралаштвом, научити стране језике да бисмо разумели боље и више, или ћемо се бар, зурећи у огледало, као јунак филма The Wall, упитати:

Is there anybody out there?

Је ли има још некога тамо?

* наслов песме састава Pink Floyd са албума The Wall (1981), у оригиналу:

Is there anybody out there?

** наслов песме београдског састава ЕКВ.

УПОЗОРЕЊЕ!!!

**ПУНО СНЕГА И
ЈОШ ВИШЕ ЗАБАВЕ!**

 lovekopaonik.com

 Love Kopaonik

**СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА
ОВЕ ЗИМЕ!!!**

КОРАОНИК

KOPAONIK:
Tel: 036 /5471 230 036/5471 333
info@raska-turizam.rs
infocentarkopaonik@gmail.com

TURISTIČKO SPORTSKA
ORGANIZACIJA „RAŠKA“
Nemanjina 1/2, 36350 Raška
Tel: 036/ 738 670, Faks: 738 677
e-mail: office@raska-turizam.rs

ТУРИСТИЧКО-СПОРТСКА ОРГАНИЗАЦИЈА
РАШКА

Ресторан "Лотд"

вам желн срећну нову 2016. годину!

И светско, и наше!

информације и резервације: 0721 225 115

Матрца у срцу Србије!

ЗЛАТИБОР

ИЗБОР ЗА
СВЕ!

Zlatibor

туристичка организација

I love Zlatibor

www.zlatibor.org.rs

Специјални попусти

за читаоце
"Новог
темишварског
весника"

ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА
"ЗЛАТИБОР"

www.zlatibor.org.rs

Миладина Пећинара 2,
31315 Златибор

Тел. +381 (0) 31 841-646,

+381 (0) 31 848-015, +381 (0) 31 848-415

E-mail: zlatibor@zlatibor.org.rs

Инфо центар: +381 31 845-103

E-mail: info@zlatibor.org.rs

Скајп: [turisticka.orgанизација.zlatibor](https://www.turisticka.orgанизација.zlatibor)